

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOGLIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA O'RTA TIBBIYOT VA FARMATSEVTIKA XODIMLARI MALAKASINI
OSHIRISH VA ULARNI IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI ANDIJON FILIALI

o'rta tibbiyot va
xodimlari malakasini
ularni ixtisoslashtirish
Andijon filiali direktori
G.A.Turaxodjaeva
2025 y.

Bilimlar sohasi: Sog'liqni saqlash

“ SHOSHILINCH TIBBIY YORDAM KO'RSATISH”

malaka oshirish

ISHCHI O'QUV DASTURI

(o'qish hajmi – 144 kredit)

Andijon – 2025 yil

Tuzuvchilar:

Z.S. Xayitboeva

Respublika o'рта tibbiyot va farmatsevtika
xodimlari malakasini oshirish
va ularni ixtisoslashtirish markazi
Andijon filiali o'qituvchisi

Ya.X Satimova

Respublika o'рта tibbiyot va farmatsevtika
xodimlari malakasini oshirish
va ularni ixtisoslashtirish markazi
Andijon filiali o'qituvchisi

Taqrizchilar

Toshboev Sh . O

Bolalar anesteziologiya va reanimatsiya kafedrasini
mudiri tibbiyot fanlar nomzodi

Yuldashev A.A

Respublika shoshilinch tez tibbiy yordam
ko'rsatish ilmiy-amaliy markazi
Andijon filiali 03 stansiyasi oliy toifali
vrachi

O'quv dasturi Respublika o'рта tibbiyot va farmatsevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Pedagogik kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlashga tavsiya etildi

« 8 » yanvar 2025y.

bayonnoma № 1

Pedagogik kengash raisi

G.A.Turaxodjaeva

1. Kirish

O‘zbekiston Respublikasida o‘rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash, malakasini oshirish, tibbiyot muassasalarida hamshiralik ishini xalqaro andozalarga mos tarzda tashkil etish borasida zamonaviy tizim yaratilgan. Mazkur ishchi o‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi “Tibbiyot va farmatsevtika ta’limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ- 4310-son va 2020 yil 7 apreldagi “Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ 4666-sonli qarorlari, O‘zbekiston Respublikasi Soglikni saklash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli “Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish buyicha me‘yoriy xujjatlarni yanada takomillashtirish to‘g‘risidagi” buyrug‘i ijrosini ta‘minlash doirasida yaratilgan. Prezidentning 2017 yil 16 martdagi “Tez tibbiy yordam xizmati faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari dasturi” PQ–2838-son Qarori, “Shoshilinch tibbiy yordam tizimini jadal takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risidagi” 2018 yil 25yanvar PQ-3494son Qarori asosida, Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazining Andijon shahar tez tibbiy yordam stansiyasi va RSHTYOIM hududiy filiallari tez tibbiy yordam stansiyalari qoshida tez tibbiy yordamni chaqirishga mo‘ljallangan tunu kun ishlaydigan, yagona telefon raqamining uzluksiz faoliyatini ta‘minlaydigan “Call” markazi faoliyati tashkil etilishi ijrosini ta‘minlash doirasida yaratilgan.

Ishchi dasturda o‘quv fanning mazmuni, uni o‘zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Ishchi dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko‘nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e‘tiborga olingan. “Shoshilinch tez tibbiy yordam ko‘rsatish” ishchi o‘quv dasturi o‘quv rejasi asosida tayyorlangan bo‘lib, o‘rta tibbiyot xodimlari (shoshilinch tez tibbiy yordam ko‘rsatish ilmiy-amaliy markazlari va davolash profilaktika muassasalarining shoshilinch tez tibbiy yordam ko‘rsatish bo‘limlari hamshiralari, feldsherlar) ni 144 kredit malaka oshirishlari uchun mo‘ljallangan.

Ishchi dasturda fanlar modullarga ajratilgan bo‘lib, kasbiy rivojlanish moduli fanlar hamda, mutaxassislik fanlar bo‘yicha ta’lim olayotganlarning har tomonlama kasbiy, ma‘naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog‘liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm – fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to‘g‘risida ma’lumotlar kiritilib, tibbiy talimda uzluksizligi va uzviylikini, fanlar va bo‘limlarni ketma-ketligini ta‘minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o‘quv materiallarini qamrab olgan.

1.1. Maqsad: O‘qish natijasida “Shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish” bo‘yicha Respublika shoshilinch tez tibbiy yordam ko‘rsatish ilmiy-amaliy markazi Andijon filiallarida va davolash profilaktika muassasalarining shoshilinch tez tibbiy yordam ko‘rsatish bo‘limlarida faoliyat yurituvchi o‘rta tibbiyot xodimlarining mavjud kompetensiyalarni takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va

ko'nikmalarni egallash va kasbiy darajasini oshirish. O'rta tibbiyot xodimlarni har tomonlama yetuk, mutaxassisliklari bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, shoshilinch tez tibbiy yordamning tezkorligini, texnologiyasini va samaradorligini tubdan kuchaytirish, aholiga o'z vaqtida malakali shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha davolash, ilmiy-metodik va ta'lim ishlarining butun kompleksini eng yuqori darajada tashkil etish va zamonaviy, innovatsion, tibbiy ma'lumotlar bilan ularning malakaviy xarakteristikasiga mos holda bilimlarini oshirish, shu bilan bir qatorda normativ-huquqiy hujjatlar bilan ishlash, profilaktik tadbirlar majmuasini amalga oshirish bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni chuqurlashtirish va yangilash.

1.2. Vazifalar:

- Umumiy malaka oshirish o'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili bo'yicha, zamonaviy, innovatsion, isbotlangan tibbiyotga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarni davlat talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish va davolash profilaktika muassasalarida ko'rsatiladigan profilaktik, tashhishlash va davolash uchun kerakli amaliy ko'nikmalarni mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni shakllantirish;
- Etika va deontologiyaning zamonaviy jihatlari bilan tanishtirish;
- Aholi o'rtasida to'g'ri, ratsional ovqatlanish, zararli odatlarga qarshi kurashish, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash, o'sib kelayotgan avlodni sog'lomlashtirish tadbirlarini yangilash;
- Aholi o'rtasida tibbiy madaniyatni oshirish, aholi orasida ko'p tarqalgan kasalliklarni oldini olish, dispanser kuzatuvini olib borishni tashkillashtirishni takomillashtirish;
- Sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va me'eriyl hujjatlarni ish faoliyatida qo'llay olishga o'rgatish;
- Zamonaviy klinik protokollar va standartlar bilan tanishtirib, ular asosida ishlash ko'nikmalarini yangilashva mukammallashtirish;
- Tibbiyot sohasidagi yangiliklar, shoshilinch va favqulotda xolatlardatibbiy yordam ko'rsatishni tashkil etish;
- Shoshilinch tez tibbiy yordamga muxtoj bemorlarni zamonaviy tekshirish usullarga tayyorlash, zamonaviy yangi tibbiy texnologiyalar to'g'risida ma'lumotlar berish;
- Og'ir ahvoldagi bemor hayotiga xavf tug'diruvchi holatlarni zudlik bilan aniqlashga yo'nalgan holda yordam ko'rsatishga yondoshish;
- Inson hayotiga xavf soluvchi holatlarda bemorlarga tezkor tibbiy yordam chora tadbirlari ko'rsatish;
- Reanimatsion bemorlarni parvarishlash, salomatligini qayta tiklash va yanada mustahkamlash;
- Ko'p uchraydigan asosiy patologik holatlarda va ularga olib keluvchi havf omillarini erta aniqlash mahoratini oshirish.

1.3. Ta'lim oluvchilar toifasi (kontingenti):

O'quv ishchi dastur bo'yicha Respublika shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatish ilmiy-amaliy markazlari Andijon filiali bo'limlarida, tez tibbiy yordam stansiyalarida faoliyat yuritayotgan o'rta tibbiyot xodimlarining malakaviy tavsifnomasi va lavozim yo'riqnomalariga muvofiq, ya'ni mutaxassisligini tasdiklovchi xujjati bo'lgan hamshiralar uchun mo'ljallangan.

1.4. Ishchi o'quv dasturni o'zlashtira olish uchun zarur bo'lgan tinglovchi kompetensiyasi:

- Tibbiy etika va deontologiyani amalda qo'llay oladigan, notiqlik san'atining asoslarini tushungan yetuk mutaxassis bo'lishi;
- Hamshiraning huquqiy meyorlarini, bemor huquqlari, roziligi, rad etishi, bemorlarning yoshiga nisbatan hususiyatlarini bilishi;
- Tibbiyot psixologiyasi va shaxslararo muloqot ko'nikmalarini amalga oshirish;
- Mutaxassislik bilimlarini doimo boyitib borish, yangi axboratlarni o'rganish va o'z faoliyatida qo'llay bilish;
- Shoshilinch tibbiy yordamni tashkil etishdagi direktiv hujjatlarni, bilishi va meyoriy hujjatlarni yurita olishi;
- Favqulotda holatlarda jabrlanganni birlamchi qo'riqdan o'tkazish, organizmning hayotiy muhim ko'rsatkichlarni aniqlash va monitoringini olib borish;
- O'z kasbiy salohiyati doirasida sanitar oqartuv, sanitar-gigienik, profilaktik, reabilitatsion, diagnostik va reanimatsion tadbirlarni, vrach ko'rsatmalarini amalga oshirish;
- Bemorga o'z vaqtida malakali shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish;
- Shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish ilmiy-amaliy markazlari bo'limlaridagi bemorlarni parvarish qilish;
- Kasbiy faoliyatda o'z ichki imkoniyatlarini namoyon qila olish;
- Zamonaviy vosita, texnika va texnologiyalardan foydalana olish.

1.5. Ishchi dasturning dolzarbligi: O'quv ishchi dasturining dolzarbligi amaliy tibbiyyordamning real ehtiyojlaridan kelib chiqib, amaldagi standart va bayonnomalar, dalillarga asoslangan tibbiyot tamoyillarida kasalliklar dignostikasi, zamonaviy davolash va profilaktika choralarini qo'llash, muammolarga yo'naltirilgan yondoshuv asosida shoshilinch yordamning zamonaviy ehtiyojlaridan kelib chiqib, o'quv materiallari va jarayonlar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash tizimining va mutaxassislikning o'ziga xos kasbiy ehtiyojlariga qaratilgan, shuningdek tibbiyot huquqi bo'yicha amaldagi qonunchiligi, hamda zamonaviy ilmfan yutiqlariga muvofiqligi, tibbiyot fani va amaliyotidagi mavjud vaziyat o'zgarishini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

1.6. Ishchi dastur hajmi: 144 kredit (kuniga 6 kredit,haftada 36 kredit).

1.7. O‘qish shakli:

- kunduzgi - o‘qish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy / a‘nanaviy o‘qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda

1.8. Mashg‘ulotlarni o‘tish tartibi: Mashg‘ulotlar “Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish to‘g‘risidagi” O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyrug‘i va markazning ichki tartib-qoidalari asosida rejalashtiriladi va amalga oshiriladi.

Mashg‘ulotlar 8-30 da boshlanib, 13-10 da tamom bo‘ladi. Tushlik - 30 daqiqa. Kuniga 6 kreditdan, xaftasiga 36 kredit, 4 xaftada 144 kredit.

1.9.Malaka oshirishdan so‘ng: O‘quv kursni to‘liq o‘zlashtirgan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga “Shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish” bo‘yicha umumiy malaka oshirganligi haqida Davlat talablari namunasidagi sertifikat taqdim etiladi.

2. REJALASHTIRILAYOTGAN TA’LIM NATIJALARI

2.1. Rejalashtirilayotgan ta’lim natijalaridan so‘ng

takomillashtirilishi (yangilanishi) lozim bo‘lgan kasbiy kompetensiyalar:

- Mutaxassisning fikrlash, tahlil va sintez qilish, jamoa bilan ishlash va uni boshqarish, intizomlilik, boshlagan ishini mantiqiy yakuniga yetkazishga tayyorligini rivojlantiradi;
- O‘z-o‘zini baholash, tanqidiy tahlil qilish va to‘g‘ri qarorlarni qabul qilish, aholi sog‘lig‘ini saqlash va mustahkamlash doirasida, aholi orasida tibbiy madaniyat, sog‘lom turmush tarzi, kasallik rivojlanishining oldini olish borasida profilaktik sanitariya targ‘ibot tadbirlarni olib borish, sog‘lom turmush tarzi ko‘nikmalarini shakllantirishda innovatsion texnologiyalarni keng tadbir etish qobiliyati yangilanadi;
- Intizomiy, ma‘muriy, fuqarolik, jinoiy javobgarlikni amalga oshirayotganda tibbiy xatolarning oldini olish bo‘yicha o‘z faoliyati natijalarini tahlil qilish tayyorligi va amalga oshiradi;
- Bemorlarni tashxislashda foydalaniladigan tibbiy va texnik jihozlar bilan ishlash, shaxsiy kompyuter texnologiyalari, turli manbalardan ma‘lumot olish, kompyuter tarmoqlarida ma‘lumotlar bilan ishlash imkoniyati kengayadi;
- Kasbiy muammolarni hal qilishda zamonaviy axborot texnologiyalarining imkoniyatlaridan foydalanadi;
- Tibbiy-ijtimoiy va hamkorlik faoliyatini olib borish, kelishmovchiliklarni hal etish, hamkasblar, patsientlar va ularning yaqinlari bilan to‘g‘ri muloqot qilish qobiliyati mukammallashadi;
- Favqulotda xolatlarda samarali hamshiralik va feldsherlik ishini olib boradi;

- Bemorlarni xolatiga qarab yordam ko‘rsatadi;
- Shoshilinch holatlarni o‘z vaqtida tashhislash, birlamchi tezkor yordamni amalga oshirish, ko‘nikmalarni mukamallashadi;
- Respirator kasalliklarda, yurak-qon tomir tizimi kasalliklarida, o‘tkir miya qon aylanishi buzilishlarda shoshilinch yordam ko‘rsatish qobiliyati mukamallashadi;
- Akusherlik-ginekologiyadagi o‘tkir holatlarda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish qobiliyati mukamallashadi;
- Urologiyadagi o‘tkir holatlarda, “O‘tkir qorin” sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish qobiliyati mukamallashadi;
- O‘tkir zaxarlanishlarda shoshilinch tibbiy yordam kursatish ko‘nikmalari yangilanadi;
- Bemorlar kasalliklarini aniqlashda qo‘llaniladigan zamonaviy tibbiy tekshirish usullarini o‘zlashtiradi;
- Zamonaviy tibbiy jihozlarni ishlatish, texnik ishlov berish vazifalari takomillashadi;
- Hamshiralik va feldsherlik ishini amalga oshirish va tashkil etishning ilg‘or shakllari va usullarini ishlab chiqish, ommalashtirish, tajriba almashish hamda boshqa kasbiy faoliyat turlariga moslashtirish qobiliyatiga ega bo‘ladi.

3.DASTUR MAZMUNI

3.1.“ Shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish ” malaka oshirish kursi ishchi o‘quv ishchi rejasi.

№	Modul va mavzular nomi	Kredit	Auditoriya mashg‘ulotlari		Seminar	Attestatsiya
			Nazariy mashg‘ulot	Amaliy mashg‘ulot		
1.0	Kasbiy rivojlantirish moduli	32	16	16		
1.1	Modul:O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati	4	4	-		
1.1.1	2019-2025 yillarda O‘zbekiston Respublikasining Sog‘liqni saqlash tizimini yanada rivojlantirish konsepsiyasining maqsadlari vazifalari va asosiy yo‘nalishlari.		2			
1.1.2	Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlarini joriy etishning huquqiy asoslari.		2			

1.2	Modul:Tibbiyotda zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalari	6	2	4		
1.2.1	Zamonaviy axborot texnologiyalarining tibbiyot sohasidagi o'rnini va ahamiyati.		2			
1.2.2	Ofis dasturlari bilan tanishish va sohaga oid hujjatlar tayyorlash.			2		
1.2.3	Internet tarmog'ida ishlash,axborot qidirish ma'lumotlar bazasidan foydalanish.			2		
1.3	Modul: Sanitariya epidemiologik tartib meyorlari va infeksiyon nazorat	6	4	2		
1.3.1	Sanitariya epidemiologiya sohasida qo'llaniladigan meyoriy hujjatlar va infeksiyon nazorat.		2			
1.3.2	Karantin va o'ta xavfli yuqumli kasalliklar profilaktikasi. OIV/OITS haqida tushuncha.		2			
1.3.3	DPM larda shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi.			2		
1.4	Modul: Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi	6	2	4		
1.4.1	Aseptika va antiseptika haqida tushuncha. Sterilizatsiya jarayoni. Tibbiy asboblarni sterilizatsiyadan oldingi tozalash qoidalari va usullari.		2			
1.4.2	Sterilizatsiya, turlari, zamonaviy usullari. Gazli, plazmalı va ozonli sterilizatsiya usullari.			2		
1.4.3	Sterilizatsiya xonasida texnika xavfsizligi qoidalari.			2		
1.5	Modul: Sog'lom turmush asoslari, to'g'ri ovqatlanish mezonlari va jismoniy faollik	10	4	6		
1.5.1	Salomatlik tushunchasi. Salomatlik darajasini ko'rsatkichlari va ularni aniqlash.		2			
1.5.2	Salomatlik indeksini baholash.			2		
1.5.3	Sog'lom turmush tarzi yo'nalishlari. To'g'ri ovqatlanish mezonlari.		2	-		
1.5.4	Jismoniy faollik. Asosiy sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar.			2		
1.5.5	Jismoniy mashqlarni turli yoshdagi sog'lom odamlarda hamda bemorlarda qo'llash metodikasi.			2		
2.0	Mutaxassislik fanlar moduli	104	44	60		
2.1	Modul: Favqulodda vaziyatlar (FV) va ular oqibatida zarar ko'rganlarga (jabrlanganlarga) tibbiy yordam ko'rsatishning asosiy qoida va bosqichlari.	20	10	10		

2.1.1	Favqulodda vaziyatlar (FV) haqida tushuncha. Favqulodda vaziyatlar tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari manbalari.		2			
2.1.2	Jabrlanganlarni tibbiy saralash va evakuatsiya qilish. Ommaviy talofat o'chog'ida birinchi yordam ko'rsatish.			2		
2.1.3	Jabrlanuvchini ahvolini baholash, asosiy hayotiy ko'rsatkichlarni aniqlash. Birlamchi va ikkilamchi ko'rikdan o'tkazish.			2		
2.1.4	Terminal holat. Terminal holatning bosqichlari. Klinik va biologik o'lim.		2			
2.1.5	Yurak - o'pka reanimatsiyasi va uni bajarish algoritmi.			2		
2.1.6	Baxtsiz hodisalar va ularda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.		2			
2.1.7	O'tkir zaxarlanishlar. Zaharlanishning asosiy turlari, belgilari.		2			
2.1.8	Zaharlanishga gumon qilingan bemorga bosqichma-bosqich shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.			2		
2.1.9	Atrof-muhit omillari ta'sirida kelib chiquvchi shoshilinch holatlar.		2			
2.1.10	Atrof-muhit omillari ta'sirida kelib chiquvchi shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish.			2		
2.2	Modul: Respirator kasalliklarda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.	12	4	8		
2.2.1	O'tkir nafas yetishmovchiligi. Gipoksiya turlarida shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.		2			
2.2.2	Nafas olishni baholash. O'pkalarning sun'iy ventilyatsiyasi. AMBU qopchasi va havo o'tkazgichlarni qo'llash texnikasi.			2		
2.2.3	Nafas olish tizimining o'tkir kasalliklari, sabablari, klinikasi.		2			
2.2.4	Nafas olish tizimining o'tkir kasalliklarida shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.			2		
2.2.5	Ingalyatorlar va ulardan foydalanish. Pikflumetriya. Ingalyatsiya o'tkazish texnikasi.			2		

2.2.6	Nafas yullari obstruksiyasi. Yot jism nafas yo‘llariga tushganda Geymlix usulini qo‘llash texnikasi.			2		
2.3	Modul:Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarida shoshilinch holatlar.	22	8	14		
2.3.1	Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarining asosiy simptomlari va tekshirish usullari. EKG yozish texnikasi.			2		
2.3.2	O‘tkir koronar sindromi. Turlari, sabablari va klinik belgilari.		2			
2.3.3	O‘tkir koronar sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.			2		
2.3.4	O‘tkir yurak yetishmovchiligi,turlari, sabablari, klinikasi.		2			
2.3.5	O‘tkir yurak yetishmovchiligida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.			2		
2.3.6	Yurak ritmining buzilishi (aritmiyalar) sabablari, klinikasi.		2			
2.3.7	Aritmiyalarda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.			2		
2.3.8	Qon aylanishning to‘xtashi turlarida shoshilinch yordam ko‘rsatish algoritmi. Defibrillyatsiyaga ko‘rsatmalar, qo‘llash texnikasi.			2		
2.3.9	O‘tkir qon tomirlar yetishmovchiliklari. Sabablari, klinikasi va diagnostikasi.		2			
2.3.10	O‘tkir qon tomirlar yetishmovchiliklarida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.			2		
2.3.11	Shok turlari va ularda bemorlarga yordam ko‘rsatish taktikasi.			2		
2.4	Modul:Bosh miya qon tomirlarining o‘tkir buzilishida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.	8	4	4		
2.4.1	Bosh miya qon tomirlarining o‘tkir yetishmovchiliklari,sabablari,turlari.		2			
2.4.2	Insultlar,turlari,klinik belgilari va ularda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.			2		
2.4.3	Komalar, turlari, sabablari, klinik belgilari.		2			
2.4.4	Komaning og‘irlik darajasini aniqlash. Komalardatez tibbiy yordam ko‘rsatish algoritmi.			2		
2.5	Modul: O‘tkir qon ketishlarda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.	6	2	4		

2.5.1	O'tkir qon ketishlar,sabablari, turlari, klinik belgilari.		2			
2.5.2	Qon ketishni vaqtinchalik va uzil-kesil to'xtatish usullari.			2		
2.5.3	O'tkir qon ketishda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.			2		
2.6	Modul: Travmatik jarohlarda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.	18	8	10		
2.6.1	Jarohatlar,sabablari,turlari.		2			
2.6.2	Pnevmtoraks,turlari va ularda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillari.		2			
2.6.3	Qorin bo'shlig'i ochiq va yopiq jarohatlarida shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.			2		
2.6.4	Kuyish,turlari,belgilari. Kuyish kasalligi. Shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillari.		2			
2.6.5	Kuyish yuzasini turli usullar bilan aniqlash. Kuyishda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish algoritmi.			2		
2.6.6	Desmurgiya,bog'lamlar turlari.Tanani turli sohalariga bog'lamlarni qo'yish qoidalari.			2		
2.6.7	Suyak sinishi, sabablari, turlari va klinik belgilari.		2			
2.6.8	Suyak sinishining turiga ko'ra tez tibbiy yordam ko'rsatish.			2		
2.6.9	Transport immobilizatsiyasi. Shinalar, turlari. Shinalarni qo'yish qoidalari.			2		
2.7	Modul: "O'tkir qorin" sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.	6	2	4		
2.7.1	"O'tkir qorin" sindromi tushunchasi, sabablari, klinik belgilari.		2			
2.7.2	"O'tkir qorin" sindromida bemorlarni tekshirish usullari.			2		
2.7.3	Ginekologiyada "O'tkir qorin"sindromi, qiyosiy tashhishlash va tez tibbiy yordam ko'rsatish algoritmi.			2		
2.8	Modul:Urologiyadagi shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish.	6	4	2		
2.8.1	Buyrak va siydik yo'llari yallig'lanishi kasalliklari, sabablari, klinik belgilari.		2			
2.8.2	O'tkir buyrak sanchig'i, o'tkir siydik tutilishi, gematuriya sindromi.		2			
2.8.3	Buyrak va siydik yo'llari tizimi kasalliklarida tekshirish usullari va tez tibbiy yordam ko'rsatish algoritmi.			2		

2.9	Modul: Akusherlikdagi shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish.	6	2	4		
2.9.1	Tug'ruq, tug'ruq davrlari. Tug'ruqni klinik kechishi.		2			
2.9.2	"Ko'cha, uydagi tug'ruqlar"da shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.			2		
2.9.3	Yangi tug'ilgan chaqaloq holatini baholash. Chaqaloqlar asfiksiyasi. Chaqaloqlar reanimatsiyasi			2		
3.0	Tanlov fanlar moduli	4			4	
3.1	Koronavirus infeksiyasi va uni oldini olish chora - tadbirlari				4	
	Attestatsiya	4				4
	Jami:	144	60	76	4	4

3.2. O'quv modullari tasnifi:

- Favqulodda vaziyatlar (FV) va ular oqibatida zarar ko'rganlarga (jabrlanganlarga) tibbiy yordam ko'rsatishning asosiy qoida va bosqichlari.
- Respirator kasalliklarda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.
- Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarida shoshilinch holatlar
- Bosh miya qon tomirlarining o'tkir buzilishida shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.
- O'tkir qon ketishlarda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.
- Travmatik jarohlarda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.
- "O'tkir qorin" sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.
- Urologiyadagi shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish.
- Akusherlikdagi shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish.

3.2.1. Modul: O'zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	4 kredit
--	-----------------

<p>O‘quv moduli mazmuni:</p>	<p>O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosatining asosiy yunalishlari. Sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirishning maqsad va vazifalari. Sog‘liqni saqlash tizimida olib borilayotgan keng ko‘lamli islohotlar. 2019-2025 yillarda O‘zbekiston Respublikasining Sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirish konsepsiyasining maqsadi va vazifalari. Onalar va bolalarga tibbiy yordam ko‘rsatish tizimini takomillashtirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlar.</p> <p>Davlat-xususiy sheriklik va tibbiyot turizmini rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun,mohiyati.Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi moduli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmining xuquqiy asoslari. Korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy prinsiplari va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari.</p>
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlarini; • Respublikamizdagi milliy dasturlarning asosiy yo‘nalishlarini; • Siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy ayniqsa, tibbiyotga tegishli bo‘lgan Prezident farmonlarini; • 2019-2025 yillarda O‘zbekiston Respublikasining Sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirish konsepsiyasining maqsad va vazifalarini; • Davlat-xususiy sherikliklik va tibbiyot turizmini rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarni; • Onalik va bolalikni muhofaza qilish bo‘yicha vazifalarini; • Insoniy fazilatlarni shakllantirib borishi va jamoada vijdonan o‘z vazifalarini bajarish mas’uliyatini his etish; • Davlat-xususiy sheriklik va tibbiyot turizmini rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarni; <p>O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 3 yanvardagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonunining mazmun-mohiyatini.</p>

<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tibbiyotga tegishli bo‘lgan Prezident farmonlarini amaliyotga tadbiriq etish bo‘yicha yo‘l xaritalari tuzish; • Jamoada vijdonan o‘z vazifalarini bajarish mas’uliyatini his etish mas’uliyatiga ega bo‘lish; • SSVning qarorlari va buyruqlarini joylarda bajarilishini ta’minlash; • Milliy qadriyatlarimizni kelajak avlodga yetkazishni ta’minlash.
<p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. –Toshkent 2016 y. 2.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning “Sud-huquq tizimini yanada isloh qilish, fuqarolarning huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilish kafolatlarini kuchaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni. 3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning 2018 yil 7-dekabrda 2019- 2025 yillarda O‘zbekiston Respublikasining Sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirish konsepsiyasi to‘g‘risidagi farmoni. 4.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyovning 2020-yil 12-noyabrda birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalari faoliyatiga mutlaqo yangi mexanizmlarni joriy qilish va sog‘liqni saqlash tizimida olib borilayotgan islohotlar samaradorligini yanada oshirish chora –tadbirlari tug‘risidagi farmoni. 5.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning 2020-yil 12-noyabrda Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlarini Sirdaryo viloyatida joriy etish chora- tadbirlari to‘g‘risidagi qarori. 6.O‘zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga karshi kurashish tug‘risida”gi qonuni. 2017 yil 3-yanvar <p>Elektron ta’lim resurslari</p> <p>-vov.minzdrav.uz–</p> <p>vov.gov.uz</p> <p>vov.press-service.uz</p> <p>vov.parlament.gov.uz</p> <p>- vov.uza.uz</p> <p>- vov.cbu.uz-</p> <p>- vov.lex.uz</p> <p>- vov.ziyonet.uz</p>	

3.2.2 Modul. Tibbiyotda zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalari

<p>O‘quv moduliga ajratilgan kredit:</p>	<p>6 kredit</p>
<p>O‘quv moduli</p>	<p>Tibbiyot sohasida kompyuter texnologiyalaridan foydalanishdagi nazariy va amaliy bilimlar. Tibbiyotda</p>

<p>mazmuni:</p>	<p>qo'llanilayotgan fizik va matematik modellar to'g'risidagi zamonaviy nazariy bilimlar. Tibbiy statistik ma'lumotlarni to'g'ri tahlil qilish va ulardan kasallikning oldini olish yoki davolashda qo'llash. Axborot texnologiyalaridan foydalanish borasida amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish, internet tarmog'ida ishlash, axborot qidirish va ulardan foydalanish, tibbiyot axborot tizimlari xususiyatlari, ma'lumotlar bazasini tashkil etish, ekspert tizimlari va axborot xavfsizligi asoslarini bilish.</p>
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompyuterga axborot kiritish va axborot olish qoidalarini; • kompyuterni tuzilishi to'g'risida qisqacha ma'lumotni, kompyuterning foydali va zararli tomonlarini, kompyuterda ishlash jarayonida sanitariya qoidalariga rioya qilishni; • tibbiyotda zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalari bilan ishlashni; • sog'lom jamiyat qurishda axborotlashtirishning o'rnini; • sog'liqni saqlash tizimini axborotlashtirishda jahon tajribalarini; • axborotlarga ishlov berish, kiritish va chiqarish qurilmalari va ularning tavsifini; • tibbiyotda aloqa va kommunikatsiyavositalarini qo'llashni; • ma'lumotlarni saqlash, qayta ishlash va uzatish; • tibbiyot xodimlari uchun planshetlardan foydalanib, <i>online</i>- registratsiya qilish va ulardan foydalana olishi.
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kompyuter texnikasibilanishlashdatexnika xavfsizligini; • dasturlar bilan ishlashni; • ma'lumotlar bazasi yaratish, ular ustida ishlashni va dasturlash asoslarini; • kompyutergrafikusullaridan foydalana olishni; • tibbiy axborotlaralmashinuvivauniiizlashdainternet tarmog'idaishlashni; • elektronpochtadasturibilanishlashni; • AKT sog'liqnisaqlashtizimidaqo'llashni.

Adabiyotlar:

1. Djurayev O.N “Axborot tizimlari va texnologiyalari” Тошкент- 2020 yil
2. Aminov S.M.“Axborot kommunikatsion texnologiyalar” Тошкент-2020 yil
3. Tursunov B.T, Nazarov.R.N. “Ta’limda axborot texnologiyalari” Nizomiy nomidagi TDPU nashriyoti - 2021 yil
4. Ayupov R.H. “Ta’limda axborot texnologiyalari” TDPU nashriyoti -2020 yil

Elektron ta’lim resurslari

<http://vvv.edu.uz>

<http://vvv.pedagog.uz>

[vvv.tma.uz,](http://vvv.tma.uz)

vvv.lex.uz

<https://ru.pinterest.com/vkhamidov/>

3.2.3 Modul. Sanitariya epidemiologik tartib meyorlari va infeksiyon nazorat.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	Davolash profilaktika muassasalarida shifoxona ichi infeksiyasini oldini olish borasida qabul qilingan normativ hujjatlar. Shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda akusherkalarning vazifalari. Tibbiy muolajalar orqali yuqadigan kasalliklarni oldini olish. Yuqumli kasalliklar (o‘ta havfli va karantin infeksiyalar, OITS)ni tarqalishini oldini olish. OIV/OITSGa oid normativ hujjatlar. OIV etiologiya va patogenezi, epidemiologiyasi. OIV/OITS infeksiyasi. Kasalliklardan (COVID19) himoyalaniş tamoyillari. Himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibi.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • sanitariya qoidalari, normalari va gigiena normativlarini (SanQvaM); • davolash-profilaktika muassasalariga qo‘yiladigan sanitar talablarni va “infeksiyon nazorat komissiyasi” ish faoliyatini; • sanitar meyor va qoidalar bo‘yicha amaldagi hujjatlarni; • OIV/OITSGa oid normativ hujjatlarni; • OIV etiologiya va patogenezi, epidemiologiyasini; • OIV yuqish yo‘llari, tekshirish usullari, klinikasi va bemorlar parvarishini; • kasalliklardan (COVID -19) himoyalaniş tamoyillarini.

<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda SanQvaMlarga rioya qilishni; • muolajalar vaqtida avariya holatlari yuzaga kelishini oldini olishni; • avariya holatlari yuzaga kelganda o‘tkaziladigan chora-chadbirlar yig‘indisini; • o‘ta xavfli va karantin infeksiyalarda epidemiyaga qarshi o‘tkaziladigan chora-tadbirlarni; • himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibini. • qo‘llarga gigienik ishlov berish usullari, texnikasi va qo‘llarni yuvish tartibini.
<p>Adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L.A. Ponomareva, E.K.Kazakov, B.E.TO‘xtarov, L.K.Abduqodirova, I.K.Dravskix, S.A.Sharipova, X.A.Sadullaeva “Umumiy gigiena bilan ekologiya” Toshkent-2009 2. G.T. Iskandarova “Mehnat gigiyenasi” Toshkent-2010 3. Z.T Rajamurodov, B.M Bozorov, A.I Rajabov, D.G’ Hayitov “yosh fiziologiyasi va gigiyenasi” Toshkent -2013 4. F.I Salomova, Sh.T Iskandarova “Gigiyena. Tibbiy ekologiya” Toshkent-2020 5. S.B. Israilova “Sanitariya epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati” o‘quv qo‘llanma. Turon nashr. Samarqand-2026 6. SanQvaM № 0342/17 - 10 yanvar 2017 y. 7. https://e-library.sammu.uz/uz/book/5400 8. https://project.adliya.uz/oz/site/authority?id=11455 	

3.2.4 Modul. Sterilizatsiyada zamonaviy usullari va texnika xavfsizligi

<p>O‘quv moduliga ajratilgan kredit:</p>	<p>6 kredit</p>
<p>O‘quv moduli mazmuni:</p>	<p>Sterilizatsiyani olib borish xonalaridagi aseptika va antiseptika tadbirlari, ularning talab darajasida bajarilish tartib va qoidalari. Markazlashtirilgan va markazlashtirilmagan sterilizatsiya bo‘limlari turlari. Zamonaviy sterilizatsiya apparatlari va texnika xavfsizligi masalalari. Sterilizatsiyaning sifatini ta‘minlovchi tadbirlar, uni tekshirish uchun zarur indikatorlar.</p>
<p>O‘quvmoduli yakunida tinglovchi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sterilizatsiya sohasi bo‘yicha mavjud bo‘lgan

bilishi lozim:	fizikaviy, kimyoviy, mexanik, biologik, aralash va yangi zamonaviy usullar to‘g‘risida to‘liq ma‘lumotlarga ega bo‘lishi; <ul style="list-style-type: none"> • sterilizatsiyaning zamonaviy usullarini; • gazli sterilizatsiya usullarini; • plazmali va ozonli sterilizatsiya usullarini; • sterilizatorlar va avtoklavlar bilan ishlash davridagi texnika xavfsizligi qoidalari haqida tushunchaga ega bo‘lishi.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • tibbiy asboblarni quruq issiqlik shkafida sterillashni, • tibbiy vositalarning sterillanganlik sifatini tekshirish usullarini, • texnika xavfsizligi qoidalariga amal qilish algoritmini; • tibbiy vositalarning sterilizatsiya sifatini tekshirish usullarini bajara olishi.
<p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avtoklavlash va sterilizatsiyalashda texnika xavfsizligi buyicha o‘rta tibbiyot xodimlari uchun o‘quv-dasturi qo‘llanma. -2014y 2. Avtoklavlash va sterilizatsiyalashda texnika xavfsizligi buyicha o‘rta tibbiyot xodimlari uchun o‘quv uslubiy qullanma. Tashkent.2009.y 3. O‘zbekiston respublikasi sanitariya qoidalari, meyorlarivagigieniknormativlari. O‘zR SanQvaM № 0365 -19 4. Tibbiy anjom-asboblarni va buyumlarni sterilizatsiya qilish markazlarini loyihalashtirish, qurish va ekspluatatsiya qilish sanitariya qoidalari va meyorlari. <p>Elektron ta’lim resurslari</p> <p>http://vvv.edu.uz http://vvv.pedagog.uz vvv.tma.uz, vvv.lex.uz https://ru.pinterest.com/vkhamidov/</p>	

3.2.5. Modul. Sog‘lom turmush asoslari, to‘g‘ri ovqatlanish mezonlari va jismoniy faollik

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	10 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	Sog‘lom turmush tarzini tashkil etish asoslari. Sog‘lom turmush tarzini shakllantirishda maqsadli guruhlar bilan ishlash. Atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta’siri, to‘g‘ri ovqatlanish prinsiplari, kun tartibini to‘g‘ri tashkil etish, jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikdagi ahamiyati, zararli odatlarning organizmga ta’siri. Tibbiy

	ko'riklarni tashkil etish va aholini jalb etish.
O'quvmoduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Salomatlik tushunchasi, salomatlik darajasi ko'rsatkichlarini; • sog'lom turmush tarzini shakllantirish tamoyillarini; • salomatlikka ta'sir etuvchi omillar: ✓ irsiy, ekologik tibbiy va hayot tarzi va salomatlik mexanizmlarini bilishi, tahlil qila olishni; • atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta'sirini; • salomatlikni mustahkamlashga qaratilgan standart va algoritmlarni; • to'g'ri ovqatlanish prinsiplarini; • kun tartibini to'g'ri tashkil etishni; • jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikka ta'sirini; • zararli odatlarning organizmga ta'sirini; • tibbiy ko'riklarni tashkil etish va aholini jalb etishni; • sog'lom turmush tarzini maqsadli guruhlar o'rtasida shakllantirish va targ'ib etishni.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • aholining turli guruhlarida (yoshiga, mehnat turiga, jinsiga qarab) psixoemotsional holatni aniqlashni; • sog'lom turmush tarzini qo'llab quvvatlashda maqsadli guruhlarini shakllantirish va ular o'rtasida suhbatlar olib borishni; • individual salomatlik va uni asrash yo'llarini; • jismoniy faollik, to'g'ri ovqatlanish prinsiplari, zararli odatlarning salomatlikka ta'siri mavzularida aholi o'rtasida tadbirlar tashkil etishni; • maqsadli guruhlar o'rtasida targ'ibot ishlarini olib borishni; • inson salomatligini saqlash va tiklashda jismoniy tarbiya mashqlari kompleksini; • jismoniy mashqlarni har xil yoshdagi sog'lom odamlarda va bemorlarda qo'llash uslublarini; • Skandinaviya yurish usullarini.

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 10 noyabrdagi “Aholining sog‘lom ovqatlanishini ta‘minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ 4887-sonli qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 18 dekabrda “Yuqumli bo‘lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog‘lom turmush tarzini qo‘llab – quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ 4063-sonli qarori.
3. Irgashev.Sh.B. Formirovanie zdorovogo obraza jizni i sanitarno prosvetitel'naya rabota. Jurnal "Organizatsiya i upravlenie zdravooxraneniem" № 12.2020 g.
4. Irgashev. Sh.B. Tursunxodjaeva. L.A. Pervichnaya profilaktika narkozavisimosti sredi uchasixsya obrazovatel'nyx shkol, Uchebnoe – metodicheskoe posobie dlya uchiteley, Ministerstvo zdravooxraneniya Respublike Uzbekistan. Tashkent 2011 g.
5. Sh.Qurbonov, A.Qurbonov “To‘g‘ri ovqatlanish qoidalarini” 2014 yil
Elektron adabiyotlar va ilmiy maqolalar;
inlibrary.uz – sog‘lom turmush maqolalari
globalsciences.uz – ilmiy tadqiqotlar
avitsenna.uz – ovqatlanish bo‘yicha tavsiyalar
yuz.uz – sog‘lom turmush dasturlari
hujjat 24.uz – o‘quv materiallar

3.2.5.Modul: Favqulodda vaziyatlar va ular oqibatida zarar ko‘rganlarga (jabrlanganlarga) tibbiy yordam ko‘rsatishning asosiy qoida va bosqichlari

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	20 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	Favqulodda vaziyatlar haqida tushuncha. Favqulodda vaziyatlar tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, manbalari. Insonlar orasida favqulotda vaziyatlar va shoshilinch xolatlarda o‘z-o‘ziga va bir-biriga yordam berishni targ‘ib qilish. Favqulotda xolatlar turlari. Ularda umumiy extiyotkorlik choralarini ko‘rish. Ommaviy talofat o‘chog‘ida birinchi yordam kursatish. Tibbiy saralash (traj usuli) va evakuatsiya qilish. Tibbiy evakuatsiya bosqichlari. Evakuatsiya bosqichlarida tibbiy yordam turlari. Favqulotda vaziyatlarda fuqaro muhofazasi bo‘yicha o‘tkaziladigan chora-tadbirlar. Shoshilinch tez tibbiy yordam xodimining xuquqiy ma‘suliyatlari, bemor xuquqlari, roziligi, rad etishi. Shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatuvchi xodimning o‘rni va majburiyatlari. Asosiy hayotiy ko‘rsatkichlar. Jabrlanuvchini

	<p>ahvolini baholash, birlamchi va ikkilamchi kuriqdan o'tkazish. Bemor uchun zarur vaziyatni yaratish. Terminal holatlar, klinik va biologik o'lim belgilari. Hayotiylikni ushlab turishni ixtisoslashtirilgan usullari.</p> <p>Aholi uchun havfsiz muhitni yaratish, jarohatlar va baxtsiz hodisalarning oldini olish. Baxtsiz xodisalar va atrof muhit omillari ta'sirida kelib chiquvchi shoshilinch holatlar(cho'kish, krash sindrom,bug'ilish, sovuq urishi, issiqlik urishi, elektrdan shikastlanish, hasharotlar chaqishida va xayvonlar tishlaganda) tez tibbiy yordam ko'rsatish.</p> <p>O'tkir zaxarlanishlar, sabablari, belgilari.</p> <p>Zaharlanishga gumon qilingan bemorga bosqichma- bosqich shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish algoritmi.</p>
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Favqulodda vaziyatlar tushunchasini; • Favqulodda vaziyatlar tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, manbalari; • Favqulotda vaziyatlar sodir bo'lganda tez tibbiy yordam ko'rsatishni; • Favqulodda xolatlarda bemorlarni ruhan qo'llab quvvatlash va ularga yordam ko'rsatish usullarini; • Favqulotda xolatlarda patsientlarni evakuatsiya qilishda ishtirok etishni; • Tibbiy saralash va evakuatsiya qilish tartibini; • Tibbiy yordam ko'rsatuvchi xodimning o'rni va majburiyatlarini; • Terminal holatlar, klinik va biologik o'lim belgilarini; • O'tkir zaxarlanishlar, sabablari, belgilarini.
<p>O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • favqulodda vaziyatlarda yuzga kelishi mumkin bo'lgan ekstremal xolatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatishni; • Ommaviy talofat o'chog'ida birinchi yordam kursatishni; • Ko'p funksiyali zamonaviy apparatlarda ishlashni; • Jabrlanuvchini ahvolini baholash, birlamchi va ikkilamchi ko'riqdan o'tkazish texnikasini bajara olishni; • Tez tibbiy yordam ko'rsatilgan bemorlarni parvarishlashni ; • Yurak - o'pka reanimatsiyasi va uni bajarish algoritmini. • O'tkir zaxarlanishlarda shoshilinch yordam ko'rsatishni.

Foydalanadigan adabiyotlar:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tojiev M.X., Nigmatov I "Favqulodda vaziyatlar va fuqaro muhofazasi". O'quv qo'llanma –T: MChJ, Ta'lim manbai, 2002y 2. Y. Allayorov. Y. Tojiboev "Favkulodda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari." 6-14-bet 3. D.M . Sabirov, A.Z. Gazizov " Birinchi tibbiy yordam " O'quv qo'llanma Toshkent-2017y. 5-10 betlar 4. http:// hozir/ org>
------------------------------------	---

3.2.6. Modul: Respirator kasalliklarda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	12 kredit
O'quv moduli mazmuni:	<p>Nafas olishni baholash. Adekvat va noadekvat nafas olish belgilari va ularni aniqlash. O'tkir nafas yetishmovchiligi alomatlarini aniqlash, turlari, klinik kechishi, belgi va simptomlari, qiyosiy tashxisi. Nafas olish a'zolari o'tkir yetishmovchiligi kasalliklarining kelib chiqish sabablari, klinikasi, shoshilinch tibbiy yordam tadbirlari, davolash va parvarish. Nafas olishi buzilgan bemorlarga shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish. Traxeostomiya va konikotomiyani o'tkazish uchun bemorni va kerakli asbob-anjomlarni tayyorlash. Nafas olish a'zolari kasalliklaridashoshilinch yordam ko'rsatish va hamshira parvarishi. Ingalyatorlar, qo'llanilishi, ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar. AMBU kopchalari va havo o'tkazgichlarni ko'llanilishi;</p> <p>Nazofaringeal va orofaringeal havo o'tkazish naychasini o'lchash va ishlatish. Traxeyani intubatsiya qilish. O'tkir xavo yo'li obstruksiyasida Geymlix usuli.</p>
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • O'tkir nafas yetishmovchiligi kelib chiqish sabablari, klinikasini; • Gipoksiya turlarini; • Bolalar va keksa qishilar organizmining o'ziga xos hususiyatlarini; • Nafas olish a'zolari kasalliklarini kelib chekish sabablarni, klinikasini, diagnostikasini va tez tibbiy yordam kursatish hususiyatlarini; • Ingalyatorlar, qo'llanilishi, ko'rsatmalarni; • Traxeyani intubatsiya qilish haqida tushunchani; • Tez tibbiy yordam ko'rsatilgan bemorlarni

	parvarishlash hususiyatlarini;
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Adekvat va noadekvat nafas olish belgilari va ularni aniqlashni; • O‘tkir nafas yetishmovchiligi alomatlarini aniqlashni; • Nafas yo‘llari o‘tkazuvchanligini tiklashni; • Oksigenatsiyani o‘tkazishni; • AMBU qopchalari va havo o‘tkazgichlarni ko‘llashni; • Geymlix usulini ko‘llashni; • Traxeyani intubatsiya qilish uchun asbob-anjomlarni tayyorlashni; • Ingalyatorlarni qo‘llashni.
Foydalanadigan adabiyotlar:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Y.L.Arslonov, T.A.Nazarov, A.A. Bobomurod “Ichki kasalliklar.” Toshkent –“Ilm ziyo”2018y . 371 bet 2. A.Gadayev, M. Ziyayeva, R.Turaqulov “Terapiya” Toshkent-2022 y 3. B.N.Turakulov, L.X.Musajonova “ Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019 . 72-78-bet 4. D.M. Sobirov, A,Z.Gagizov “Birinchi tibbiy yordam” Toshkent -2017y 85-86 bet 5. “ Anesteziologiya va reanimatsiyada xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma Samarqand -2023y 35-58 bet

3.2.7.Modul:Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarida shoshilinch holatlar

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	2 kredit
--	-----------------

<p>O‘quv moduli mazmuni:</p>	<p>Yurak-qon tomir tizimi haqida ma’lumot. Yurak, qon - tomir tizimi kasalliklarini dunyo bo‘yicha tarqalishini, kelib chiqish sabablari, asoratlari, asoratlarini oldini olish chora-tadbirlari. Yurak, qon - tomir kasalliklarini zamonaviy tekshirish, davolash usullari va hamshira parvarishi. Yurak-qon tomir sistemasi kasalliklarining asosiy simptomlari va tekshirish usullari. EKG olish texnikasi. O‘tkir yurak - qon tomir yetishmovchiligini keltirib chiqaruvchi omillar. O‘tkir yurak - qon tomir yetishmovchiligida anatomo - fiziologik ko‘rsatkichlardagi o‘zgarishlar. Ko‘krak kafasida og‘riq/noxushlik, unda bemorni ahvolini baholash. O‘tkir koronar sindromda yordam ko‘rsatish. Artimiyalar, turlari va ularda shoshilinch yordam ko‘rsatish. O‘ng qorinchali yurak yetishmovchiligi belgilari. Chap qorinchali yurak yetishmovchiligi belgilari, dimlangan yurak yetishmovchiligini qaytadan boshlanishini yoki rivojlanishining belgilari. Qon aylanish to‘xtash turlarida shoshilinch yordam ko‘rsatish algoritmi. Defibrillyatsiyaga ko‘rsatmalar, qo‘llash texnikasi. O‘tkir qon tomirlar yetishmovchiliklari. sabablari, klinikasi va diagnostikasi va shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.</p>
<p>O‘quvmoduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yurak-qon tomir sistemasi kasalliklarining asosiy simptomlari va tekshirish usullarini; • O‘tkir koronar sindromi, turlari, sabablari va klinik belgilarini; • O‘tkir yurak yetishmovchiligi, turlari, sabablari, klinikasi; • Artimiyalar, turlari va klinik belgilarini; • Defibrillyatsiyaga ko‘rsatmalarni; • Qon aylanishni to‘xtash turlari, sabablari, klinik belgilarini; • Qon aylanishni to‘xtashda shoshilinch yordam ko‘rsatish tamoyillarini.
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yurak-qon tomir sistemasi kasalliklarida bemorlarni tekshirish usullariga tayyorlashni; • EKG yozish texnikasi va yozishni; • O‘tkir koronar sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni; • O‘tkir yurak yetishmovchiligida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Artimiyalarda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Defibrillyatsiyani o‘tkazish va qo‘llash texnikasini.
<p>Foydalanadigan</p>	<p>1. A.Gadayev, M. Ziyayeva, R.Turaqulov “Terapiya”</p>

adabiyotlar:	<p>Toshkent-2022 y</p> <p>2. Y.L. Arslonov, T.A. Nazarov, A.A. Bobomurodov Ichki kasalliklar. Toshkent –“Ilm ziyo” 2018y. 372-374 bet.</p> <p>3. S.F. Bagnenko, A.L. Vyortkin “Rukovodstvo po skoroy meditsinskoy pomoshchi” “GEOTAR-Media” -2008. 67-73 bet</p> <p>4. B.N. Turakulov, L.X. Musajonova “ Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019 . 53-61 bet.</p> <p>5.”Anesteziologiya va reanimatsiyada xamshiralik ishi” Uslubiy qo‘llanma Samarkand-2023y.59-67 bet</p> <p>6. ”Tez tibbiy yordam ko‘rsatish klinik bayonnomalari va standartlari”. Toshkent-2022 yil</p>
---------------------	--

3.2.8 Modul: Bosh miya qon tomirlarining o‘tkir buzilishida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	8 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	<p>Miyada o‘tkir qon aylanishining buzilishlari, kelib chiqish sabablari, asoratlarni oldini olish, shoshilinch yordam, bemorlar parvarishi. Insultlar, turlari, klinikasi. Kasallikni zamonaviy davolash usullari, bemorlar rehabilitatsiyasi. Koma haqida tushincha. Koma turlari. Diabetik komalar. Zamonaviy glyukometr, uni ishlash prinsipi. Insulinli pompalar, qo‘llanishi, asoratlarni oldini olishdagi ahamiyati. Jigar komasi va o‘tkir va surunkali jigar kasalliklarini zamonaviy davolash usullari. Uremik koma, kasallikni zamonaviy davolash usullari. Travmatik koma. Eklampsik koma. Komadagi bemorlarning holatini baholash, shoshilinch tez tibbiy yordam ko‘rsatish. Komadagi bemorlarni Glazko shkalasi yordamida baholash. Komaning og‘irlik darajasiga ko‘ra tez tibbiy yordam ko‘rsatish. Koma holatidagi bemorlarda hamshiralik parvarishi.</p>
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Miyada o‘tkir qon aylanishining buzilishlari, kelib chiqish sabablari, asoratlarini; • Insultlar, turlari, klinikasini; • Koma haqida tushinchani; • Koma turlari, sabablari, asoratlarini; • Zamonaviy glyukometr, uni ishlash prinsipini; • Insulinli pompalar, qo‘llanishini;

	<ul style="list-style-type: none"> • O‘tkir va surunkali jigar kasalliklarini zamonaviy davolash usullarini; • Koma holatidagi bemorlarda hamshiralik parvarishi hususiyatlarini.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Bosh miya qantomirlarining o‘tkir buzilishida shoshilinch tibbiy yordam kursatishni; • Zamonaviy glyukometrni ishlatishni; • Insulinli pompalardan foydalanishni; • Komadagi bemorlarni Glazko shkalasi yordamida holatini baholashni; • Komaning og‘irlik darajasini baholash. • Komaning og‘irlik darajasiga ko‘ra tez tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Koma holatidagi bemorlarda hamshiralik parvarishini o‘tkazishni.
Foydalanadigan adabiyotlar:	<ol style="list-style-type: none"> 1. B.N.Turakulov, L.X.Musajonova “ Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019 . 223-234 bet. 2. V.N.Turakulov, F.A. Qurbanova, K.R. Tongotarova “Anesteziologiya va reanimatsiyada hamshiralik parvarishi” o‘quv qo‘llanma- 2019yil 88-97 bet 3. S.F. Bagnenko, A.G. Miroshnichenko, A.L.Vyortkin “Rukovodstvo po skoroy medisinskoy pomoshchi” “GEOTAR-Media” -2008. 165-217bet 4.“103” birigadalari tomonidan tez tibbiy yordam ko‘rsatish standartlari Toshkent -2017y .7-b

3. 2.9 Modul: O‘tkir qon ketishlarda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	<p>Qon aylanish sistemasini tuzilishi va vazifasi. Qon ketish turlari va ularni bir-biridan farqlash. Qon ketishini vaqtinchalik va uzil-kesil to‘xtatish usullari. Burun, quloq va og‘izdan qon ketish. Tashqi qon ketishda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish usullari. Qon ketishni asoratlari. Parenximatoz qon ketish (o‘pka, taloq, jigar, buyrak jarohatlanganda) va uning asoratlari. Ichki qon ketish. Ichki qon ketishi aniqlangan bemorga shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish bosqichlari. Yashirin qon ketishi, belgilari va maxsus usullar yordamida</p>

	aniqlash. Gemorragik shok, belgilari, darajalari va shoshilinch yordam ko'rsatish.
O'quvmoduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Qon aylanish sistemasini tuzilishi va vazifalarini; • Qon ketish turlarini; • qon ketishi belgilarini; • Qon ketishini vaqtinchalik va uzil-kesil to'xtatish usullarini; • Qon ketishni asoratlarini; • Parenximatoz qon ketish sabablari, klinik belgilari va uning asoratlarini; • Yashirin qon ketishi, belgilarini; • Gemorragik shok, belgilari, darajalarini.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Qon bosimini o'lchashni; • Pulsni tanani turli soxalarida aniqlash va baholashni; • Vaktinchalik qon ketishini to'xtatish usullarini; • Uzil-kesil qon ketishini to'xtatish usullarini; • Jgut ko'yish texnikasini; • Parenximatoz qon ketishda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatishini; • Ichki qon ketishi aniqlangan bemorga shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatishni; • Yashirin qon ketishini maxsus usullar yordamida aniqlashni; • Gemorragik shokda shoshilinch yordam ko'rsatishni.
Foydalanadigan adabiyotlar:	<ol style="list-style-type: none"> 1. O. Eshonov. "Shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam" Tafakkur nashiryoti Toshkent-2019 yil 2. D.M.Sabirov, F.Z. Gazizov " Birinchi tibbiy yordam" o'quv qo'llanma Toshkent-2017yil 63-70 bet 3. A.J.Xamraev "Xirurgiya" "O'qituvchi " nashiryoti toshkent-2008 y. 158-178 bet 4. B.N.Turakulov, L.X.Musajonova " Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi" o'quv qo'llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019 . 109-112-bet

3.2.10 Modul: Travmatik jarohatlarda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	18 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Jarohatlar, sabablari, turlari. Bosh, umurtqa pog'onasi, chanoq, ko'krak qafasi, qorin jarohatlari va ularda shoshilinch yordam ko'rsatish. Pnevmtoraks, turlari va ularda shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillari.

	<p>Qorin bo‘shlig‘i ochiq va yopiq jarohatlarida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish. Kuyish, turlari. Kuyish darajalari va maydonini aniqlash usullari. Kuyishda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish. Suyak yoki bo‘g‘imlarning shikastlari, turlari, belgilari. Desmurgiya, bog‘lamlar turlari. Tanani turli sohalariga bog‘lamlarni qo‘yish qoidalari. Mushak-suyak tizimi shikastlangan bemorga shifoxonagacha yordam ko‘rsatish. Ochiq jarohatlarda qoqsholga qarshi zardob yuborish. Bemorlar immobilizatsiyasi, turlari. Shina turlari. Shina qo‘yishning asosiy qoidalari. Travmatik shokda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.</p>
<p>O‘quvmoduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jarohatlar, sabablari, turlarini; • Tananing turli soxasidagi jarohatlar belgilarini; • Desmurgiya , bog‘lamlar turlarini; • Pnevmtoraks turlari va klinikasini; • Kuyish, turlari, sabablari va darajalarini; • Suyak yoki bo‘g‘imlarning shikastlari, turlari, asosiy belgilarini; • Transport immobilizatsiyasini va turlarini; • Shina qo‘yishning asosiy qoidalarini.
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jarohatlar turini aniqlashni; • Ochiq va yopiq jarohatlarda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Kuyish yuzasini turli usullar bilan aniqlashni; • Kuyishda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish algoritmini; • Bog‘lamlarni tanani turli sohalariga qo‘yishni; • Sinishlarni turiga ko‘ra tez tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Ochiq jarohatlarda qoqsholga qarshi zardob yuborishni; • Shinalarni turiga ko‘ra tanani turli sohalariga qo‘yishni; • Travmatik shokda shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni.
<p>Foydalanadigan adabiyotlar:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. D.M.Sabirov, F.Z. Gazizov “ Birinchi tibbiy yordam” o‘quv qo‘llanma Toshkent-2017yil 44-62 bet 2. S.F. Bagnenko, A.G. Miroshnichenko, A.L.Vyortkin “Rukovodstvo po skoroy meditsinskoy pomoshchi” “GEOTAR-Media” -2008. 155-159 bet. 3. B.N.Turakulov, L.X.Musajonova “ Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019 . 198-207-bet. 4. Shoshilinch tibbiy yorda ko‘rsatish bo‘yicha qo‘llanma

	(klinik protokollar) 2- jild Toshkent–“Ozbekiston” -2019 7-41 bet.
--	---

3.2.11 Modul: “O‘tkir qorin” sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	<p>“O‘tkir qorin” sindromi to‘g‘risida tushuncha, sabablari, klinik belgilari, shoshilinch yordam ko‘rsatish.</p> <p>“O‘tkir qorin” sindromida bemorlarni tekshirish usullari. Qorin bo‘shlig‘i organlarining kasalliklari bo‘lgan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.</p> <p>Ginekologiyada “O‘tkir qorin” sindromi, qiyosiy tashhishlash va tez tibbiy yordam ko‘rsatish algoritmi.</p>
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • O‘tkir qorin” sindromi sabablari, klinik belgilarini; • “O‘tkir qorin” sindromida bemorlarni tekshirish usullarini; • “O‘tkir qorin” sindromida kasalliklarni qiyosiy tashhishlash belgilarini; • Qorin bo‘shlig‘i organlarining kasalliklari bo‘lgan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlarini; • Ginekologiyada “O‘tkir qorin” sindromi sabablarini; • Ginekologiyada “O‘tkir qorin” sindromini qiyosiy tashhishlash belgilarini.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • “O‘tkir qorin” sindromida anamnez yig‘ish va bemorlarni tekshirish usullarini; • Bemorlar va asbob-anjomlarni turli tekshirish usullariga tayyorlashni; • Ginekologiyada “O‘tkir qorin” shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Qusayotgan bemorga yordam ko‘rsatishni; • Bemorning hayotiy muhim ko‘rsatkichlarini aniqlash va nazorat qilishni; • Qorin bo‘shlig‘i organlarining kasalliklari bo‘lgan bemorlarni parvarish qilishni.
Foydalanadigan adabiyotlar:	<ol style="list-style-type: none"> 1.” Shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish bo‘yicha” qo‘llanma (klinik portakollar) 1-jild Toshkent-OZBEKISTON-2019 y 88-116 bet. 2. A.J.Xamraev “Xirurgiya” “O‘qituvchi “ nashiryoti Toshkent-2008 y .220-231 bet 3. S.F. Bagnenko, A.L. Vyortkin

	<p>“Rukovodstvo po skoroy meditsinskoy pomoshchi” “GEOTAR-Media” -2008g. 228-253bet 4.V.N.Turakulov,L.X.Musajonova “ Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019 . 117-131-bet</p>
--	---

3.2.12.Modul: Urologiyadagi shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko‘rsatish.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	<p>Urologiyadagi o‘tkir holatlar,sabablari,klirikasi. Maxsus terminologiy. Buyrak va siydik yo‘llari yallig‘lanishi kasalliklari, sabablari, klinik belgilari. O‘tkir pielonefrit,o‘tkir sistit,o‘tkir prostatit,o‘tkir epididimit. O‘tkir buyrak yetishmovchiligi. O‘tkir buyrak sanchig‘i, o‘tkir siydik tutilishi, gematuriya sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish. Bemorlarni zamonaviy tekshirish usullariga tayyorlash va ularda hamshiraning o‘rni. Urologik bemorlarni parvarish qilish hususiyatlari.</p>
O‘quvmoduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Urologiyadagi o‘tkir holatlar, sabablari, klinikasini; • Urologik kasalliklarda ishlatiladigan maxsus terminologiyani; • Buyrak va siydik yo‘llari yallig‘lanishi kasalliklari,sabablari,klinik belgilarini; • O‘tkir buyrak yetishmovchiligi sabablari,klinik belgilarini; • O‘tkir buyrak sanchig‘i, o‘tkir siydik tutilishi, gematuriya sindromi sabablari va klinik belgilarini; • Urologik bemorlarni zamonaviy tekshirish usullarini; • Urologik bemorlarni parvarish qilish hususiyatlarini.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Bemorning hayotiy muhim ko‘rsatkichlarini aniqlash va nazorat qilishni; • Siydikni turli tahlillarga olishni; • Urologik bemorlarni va asbob-anjomlarni zamonaviy tekshirish usullariga tayyorlashni; • Qovuqni katetirizatsiya qilishni; • O‘tkir buyrak yetishmovchiligida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Buyrak sanchig‘i, o‘tkir siydik tutilishi, gematuriya sindromida shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni; • Urologik bemorlarni parvarish qilishni.
Foydalanadigan	1. A.Gadayev, M. Ziyayeva, R.Turaqulov “Terapiya”

adabiyotlar:	<p>Toshkent-2022 y</p> <p>2.Y.L.Arslonov,T.A.Nazarov,A.A. Bobomurodov Ichki kasalliklar. Toshkent –“Ilm ziyo” 2018y.</p> <p>3. S.F.Bagnenko, A.L.Vyortkin “Rukovodstvo po skoroy meditsinskoy pomoshchi” “GEOTAR-Media” -2008. 225-272bet</p> <p>4.Y.L.Arslonov,T.A.Nazarov,A.A. Bobomurodov “Ichki kasalliklar.” Toshkent –“Ilm ziyo”2018y 247-262 bet</p> <p>5.V.N.Turakulov,L.X.Musajonova “ Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019. 140-156 b</p>
--------------	--

3.2.13.Modul: Akusherlikdagi shoshilinch holatlarda tez tibbiy yordam ko‘rsatish.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O‘quv moduli mazmuni:	<p>Ayollar reproduktiv a‘zolarining fiziologik xususiyatlari. Tug‘ruq,tug‘ruq davrlari. Tug‘ruqni klinik kechishi. “Ko‘cha,uydagi tug‘ruqlar”da shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish. Tug‘uvchi ayolni parvarish qilish. Yangi tug‘ilgan chaqaloq holatini APGAR shkalasi bo‘yicha baholash. “Issiqlik zanjiri”ga amal qilish. Kindik qoldig‘iga ishlov berish. Chaqaloqlar asfiksiyasi,belgilari,darajalari. Chaqaloq og‘ir asfikside reanimatsion chora-tadbirlar bajarish algoritmi. Yo‘ldosh butunligini tekshirish. Yo‘qotilgan kon miqdorini aniqlash.Tuqqan ayol parvarishi.</p>
O‘quvmoduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	<ul style="list-style-type: none"> • Ayollar reproduktiv a‘zolarining fiziologik xususiyatlarini; • Tug‘ruq, tug‘ruqingdavrlarini; • Tug‘ruqning klinik kechishini; • Tug‘ruqni olib borish yangi tamoyillarini; • Tug‘ruqda qo‘llanilayotgan yangi texnologiyalar mohiyatini; • Tug‘uvchi ayol parvarishi hususiyatlarini; • Tuqqan ayolni tekshirish usullarini; • Yangi tug‘ilgan chaqaloq fiziologiyasini; • Issiqlik zanjirini ta‘minlashni ahamiyatini; • Yangi tug‘ilgan chaqaloqlarni anatomo - fiziologik hususiyatlarini; • Issiqlik zanjirini ta‘minlashni ahamiyatini; • Chaqaloqni tana haroratini saqlashni («kenguru» usuli,

	<p>«terini–teriga» kontakti);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuqqan ayol parvarishini.
<p>O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tug‘uvchi ayolni qabul qilishni; • Homilaning tahminiy og‘irligini aniqlashni; • Xayotiy muhim ko‘rsatkichlarni aniqlashni; • Chaqaloqni APGAR shkalasi bo‘yicha baholashni; • Chaqaloqni birinchi bor artib-tozalashni; • Issiqlik zanjirini ta‘minlashni; • Chaqaloqning hayotiy muhim ko‘rsatkichlari monitoringini olib borishni; • Chaqaloqlar asfiksiyasida reanimatsion chora-tadbirlar bajarishni; • Dori moddalarni parenteral yuborish usullarini; • Bachadon tonusini aniqlashni; • Tug‘ruq yo‘llarini ko‘zdan kechirish va yo‘ldosh butunligini aniqlashni; • Yo‘qotilgan qon miqdorini aniqlash; • Tug‘ruqdan keyin uchraydigan xavfli belgilarni aniqlashni; • Shoshilinch holatlarda yordam ko‘rsatishni.
<p>Foydalanadigan adabiyotlar:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. G.A.Ixtiyarova, X.H. Негматшаева, X.T. Шодиева “Акушерлик ва гинекологияда хамширалик иши” Тошкент-2019 йил 137-323 бет 2. Ф.М. Аюпова, Г.А. Ихтиёрова, Г.Ж. Матризаева “Акушерлик ва гинекология” Бухоро-2021 йил 293-324 б 3. ”Reproduktiv salomatlik va bexatar onalik”Salomatlik - 3”loyixasi o‘quv qo‘llanma.Toshkent- 2012y 4. S.F.Bagnenko, A.L.Vyortkin “Rukovodstvo po skoroy meditsinskoy pomoshi” “GEOTAR-Media” -2008. 5.V.N.Turakulov,L.X.Musajonova “ Shoshilinch tez tibbiy yordamda xamshiralik ishi” o‘quv qo‘llanma A. Navoiy nomli nashriyot -2019.

3.2.2. Симуляцион курс мазмуни:

Simulyatsion kurs (tibbiy trening) mazmuni

№	Simulyatsiya uchun maxsus anjomlar	O‘SK ni o‘tkazish joyi	Shakllanadigan kasbiy kompetensiyalar
1	GD/H 126 – Advanced Nursing Manikin	Simulyatsion xona	Bemorni xolatini baxolash, pulsni sanash, AB o‘lchash, v/i m/o

			ineksiyalar qilish.
2	Identifying youbr modei LF03716U-Light	Simulyatsion xona	Bemorda nazofaringeal va orofaringeal havo o'tkazish naychasini o'lchash va ishlatishni namoyish qilish traxeyani intubatsiya qilish

4. DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILY-PEDAGOGIK TA'MINOTI

4.1. O'quv bazalari:

Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon filiali qoshidagi 13- o'quv xonasi.

Amaliyot bazasi: Respublika shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatish ilmiy-amaliy markazlarida Andijon filiali binosidagi o'quv xonasi va uning qoshidagi 103 stansiyasining o'quv xonasi.

4.2. Mashg'ulotlarni o'tkazish uchun zarur jixozlar ruyxati:

Modul bo'yicha dars olib borish uchun nazariy, amaliy va seminar darslar o'tiladigan o'quv auditoriyalari

Elektron doska,slaydlar to'plami bo'lgan rrt ko'rinishli ma'ruzalar ,SD diskda ko'rgazma materiallar, videofilmlar, tarqatma materiallar

Klinik amaliy ko'nikmalarni mustaxkamlash uchun simulyatsion xona, trening o'kuv xonasi , GD/H 126 – Advanced Nursing Manikin,BLT-1203 Sifrovoy trexkanalныy elektrokardiografiya, mulyajlar, fantomlar, tanometr, fanendaskop, termometr va boshqa joxozlar.

Mavzular bo'yicha turli jadvallar, tasviriy ko'rgazma va qo'llanmalar.

4.3. ADABIYOTLAR RUYXATI:

4.3.1. Qonunchilik va meyoriy-huquqiy hujjatlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 2017 yil 16 mart № 4985

“Shoshilinch tibbiy yordamni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida” gi farmoni.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 2017 yil 16 mart № 2838

“ Shoshilinch tibbiy yordam xizmatining faoliyatini tashkil etishni yanada takomillashtirish va moddiy – texnika bazasini mustaxkamlash chora- tadbirlari to'g'risida” gi qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Sog'likni Saqlash Vazirligining Buyrug'i

- № 102** 2017yil 17 mart O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017yil 16 mart “Shoshilinch tibbiy yordamni yanada takomillashtirish chora- tadbirlari to‘g‘risida” gi PF- 4985 onli Farmoni xamda “ Shoshilinch tibbiy yordam xizmatining faoliyatini tashkil etishni yanada takomillashtirish va moddiy- texnika bazasini mustaxkamlash chora- tadbirlari to‘g‘risida” gi **PQ 2838** - sonli qarori haqida.
- 4.** O‘zbekiston Respublikasi Sog‘likni Saqlash Vazirligining Buyrug‘i **№ 131** 2017yil 31 mart “ Shoshilinch tibbiy yordam xizmatini yanada takomillashtirish va moddiy- texnika bazasini mustaxkamlash borasida belgilangan chora- tadbirlarning ijrosini tashkil etish haqida.”
- 5.** O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori **№ PQ -3494** 2018yil 25 yanvar “ Shoshilinch tibbiy yordam tizimini jadal takomillashtirish chora- tadbirlari to‘g‘risida”
- 6.** O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori **№ PQ -3494** 2018yil 25 yanvar “O‘zbekiston Respublikasida odamning immunitet tanqisligi virusi keltirib chivaradigan kassalik tarqalishiga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”
- 7.** O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori **№ PQ -3973** 2018yil 16 oktabr “O‘zbekiston Respublikasida tez tibbiy yordam xizmatini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”
- 8.** O‘zbekiston Respublikasi Sog‘likni Saqlash Vazirining 2019 yil 17 iyuldagi **№ 161** –son buyrug‘iga ilova “ Tibbiyot xodimlarining odob- axloq kodeksi”
- 9.** O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning 2017 yil 7 fevraldagi “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida” gi Farmoni;
- 10.** SanQvaM № 0342/17 - 10 yanvar 2017 yil O‘zbekiston respublikasi sanitariya qoidalari, meyorlari va gigienik normativlari. O‘zR SanQvaM № 0365 -19
- 11.** O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi “Tibbiyot va farmatsevtika ta’limi va ilm-fani tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi **PQ- 4310**-son qarori.
- 12.** O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 7 apreldagi “Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va yanada uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi **PQ 4666**-sonli qarori.

4.3.3. Internet- resurslar

1. O‘zR Soglikni saklash vazirligi - vvv.minzdrav.uz
2. <http://vvv.ziyonet.uz>
3. vvv.lex.uz
4. suxasu .Jimdo.com

5.Oraliq nazorat

Oraliq nazorat uchun biletlar

Bilet № 1

- 1.Kritik xolat nima?
2. Qon bosimini o'lchash algoritmi

Bilet № 2

1. Klinik o'lim belgilari.
2. Tana xaroratini o'lchash texnikasi

Bilet № 3

1. Agoniya davrining belgilari.
- 2.Puls tezlini aniqlash

Bilet № 4

1. Cho'kishda shoshilinch yordam
2. Qon to'xtatuvchi jgutlarni qo'llash.

Bilet № 5

1. Biologik o'lim belgilari.
2. Arterial qon bosimini aniqlash texnikasi.

Bilet № 6

1. Kuyish darajalarini sanab bering?
2. Sun'iy nafas berish texnikasi.

Bilet № 7

1. Kvinke shishi klinikasi va kanday birinchi yordami kursatiladi?
2. Konni vaktincha tuxtatishga kanday usullar kiradi?

Bilet № 8

1. Miokard infarktida tez tibbiy yordam ko'rsatish.
2. Cho'ntak ingalyatorlaridan foydalanish

Bilet № 9

1. Yurak astmasini klinik belgilari va kanday birinchi yordam kursatiladi?
2. Intubatsiya kilingandan keyin kanday asaratlar kolishi mumkin?

Bilet № 10

1. Yurak massajining turi va algoritmi.
2. O'tkir kon tomir yetishmovchiligi deb nimaga aytiladi?

Bilet № 11

1. Kon ketishning turlari ?
2. Chayon chakkan bemorga kanday birinchi xamshiralik yordami kursatiladi?

Bilet № 12

1. Ko'krak qafasi jaroxatlari . Pnevmotorakasda shoshilinch yordam
2. Anafilaktik shok belgilari va shoshilinch yordam

Bilet № 13

1. Laringospazimda kanday birinchi yordam kursatiladi?
2. Yurakni bilvosita massaj qilish texnikasi.

Bilet № 14

1. Paroksizmal taxikardiya klinik belgilari va yurak urishi minutiga nechchi marotaba buladi?
2. Tashqi qon ketishni vaqtinchalik to'xtatish usullari.

Bilet № 15

1. Stenokardiya kelib chikishi, sabablari, shoshilinch yordam
2. Yuqori nafas yo'llarini o'tkazuvchanligini taminlash.

Bilet № 16

1. Bronxial astma sabablari belgilari, shoshilinch yordam
2. Suniy nafas berishni ambu qopchasida o'tkazish.

Bilet № 17

1. Asfiksiya nima?
2. Traxeya intubatsiyasini o'tkazish uchun bemorni tayyorlash.

Bilet № 18

1. Bronxial astma keltirib chikaruvchi sabablari
2. Infuzion terapiya uchun sistemani tayyorlash.

Bilet № 19

1. O'pka – yurak reanimatsiyasi kattalar va bollardagi farqi.
2. Gemoragik shok sabablari ,klinikasi, tez yordam

Bilet № 20

1. Shokni davolashda intensiv terapiya tamoyillarini ayting.
2. Giper va gipoglikemik komani diferensial diagnozi

Bilet № 21

1. Intubatsiya kilingandan keyin kanday asaratlar kolishi mumkin?
2. Miokard infarktini klinikasi.

Bilet № 22

1. O'tkir kon tomir yetishmovchiligi deb nimaga aytiladi?
2. Eshakemi kanday xolat va uning klinik belgilari?

Bilet № 23

1. Ko'krak qafasi jaroxatlari . Pnevmotorakasda shoshilinch yordam
2. Sovuq urishda shoshilinch yordam

Bilet № 24

1. Dori-darmonlardan zaxarlanganda shoshilinch yordam.
2. Suniy nafas berishni ambu qopchasida o'tkazish.

Bilet № 25

1. O'tkir qon ketishda vaqtinchalik to'xtatish usullari
2. Yurakni bilvosita massaj qilish texnikasi.

6.Yakuniy attestatsiya

6.1.Yakuniy attestatsiyaga qo‘yiladigan talablar,o‘tkazish shakli va baholash mezonlari.

Yakuniy attestatsiya O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash Vazirligining 2020yil 15 iyundagi 160-sonli buyrug‘i 3-ilovasidagi «Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish ta‘lim muassasalarida tinglovchilarning kasbiy bilim va ko‘nikmalarini baholash to‘g‘risidagi Nizom» ga asosan o‘tkaziladi.

Maksad – tinglovchilarning malaka oshirish kursida olgan bilimi, shakllangan kunikma va kasbiy kompetensiyalarini rejalashtirilgan ukuv natijalariga muvofikligini ta‘minlash, ulardan kasbiy faoliyati masalalarini xal kilishda foydalanish orkali axoliga tibbiy xizmat ko‘rsatish sifatini yaxshilashdan iborat.

Malaka oshirish kursi boshida tinglovchilar ularning bilim va ko‘nikmalarini nazorat kilish tartibi va qoidalari bilan tanishtirilishi lozim.

Umumiy malaka oshirish kurslarida tinglovchilarning bilim saviyasi va o‘zlashtirish darajasining davlat talablariga muvofikligini aniklash uchun **kuyidagi nazorat turlarini** o‘tkazish nazarda tutiladi:

1. Boshlang‘ich nazorat
- 2.Oraliq nazorat
3. Yakuniy attestatsiya

Boshlang‘ich nazorat (kirish testi) – dars mashg‘uloti boshlanishidan oldin tinglovchilarning tayanch bilimlarini aniqlash maqsadida o‘qishning birinchi kunida malaka oshirish kursi mavzusi doirasida tayyorlangan test topshiriklari asosida amalga oshiriladi (1 marta).

Oraliq nazorat- sikl davomida o‘quv dasturining tegishli (bir necha mavzularini o‘z ichiga olgan) moduli tugallangandan keyin tinglovchilarning bilim va amaliy ko‘nikma darajasni aniqlash va baxolash usuli.Og‘zaki nazorat savollar orqali amalga oshiriladi.

Yakuniy attestatsiya – kurs yakunida mutaxassislik buyicha nazariy bilim va malaka maxorati/amaliy kunikmalarni tinglovchilar tomonidan takomillashtirish darajasini baxolash usulidir. Tinglovchilar tomonidan o‘quv reja va dastur asosida o‘qitilgan modullar bo‘yicha egallangan nazariy va amaliy bilimlar, kasbiy kompetensiya, klinik fikrlash kobiliyatini rivojlanganlik darajasi, olingan amaliy masalalarni xal kilishda kullash maxoratini aniklash va ukitish samaradorligini baxolashni kuzda tutadi.

Tinglovchiga test topshiriklari bankidan 50 ta xajmda test savollari beriladi. Amaliy ko‘nikmalar asosida topshiriq beriladi. 10 ta savoldan iborat 2 ta vaziyatli massala beriladi.

O‘qish tugagandan so‘ng beriladigan hujjat: o‘quv dasturni o‘zlashtirgan va yakuniy attestatsiyani muvaffaqiyatli topshirgan tinglovchilarga tegishli namunadagi sertifikat beriladi.

6.2. Nazorat savollari:

1. Favqulodda vaziyatlar deb qanday vaziyatlarga aytiladi?
2. Texnogen tUSDagi FVlarga qanday xolatlar kiradi?
3. Tabiiy tUSDagi FVlarga qanday xolatlar kiradi?
4. Ekologik tUSDagi FVlarga qanday xolatlar kiradi?
5. Triaj usuli kanday usul?
6. Tez tibbiy yordam ko'rsatishning tamoyillari haqida nimalarni bilasiz?
7. Sovuq qotishni belgi va simptomlarini sanab bering?
8. Tishlangan jaroxatlarga kanday birinchi xamshiralik yordami ko'rsatiladi?
9. Qoqshol profilaktikasi kanday shikastlarda o'tkaziladi?
10. Chayon chaqqan bemorga qanday birinchi hamshiralik yordami ko'rsatiladi?
11. Kvinke shishi qanday xolat va uning klinik belgilari?
12. Ilon chaqqan bemorga kanday shoshilinch yordam ko'rsatiladi?
13. O'tkir nafas yetishmovchiligi deb nimaga aytiladi?
14. O'tkir nafas yetishmovchiligining sabablari?
15. Nafas yetishmovchiligi mavjud bemordagi belgi va simptomlir?
16. Gipoksiya turlarini aytib bering?
17. Adekvat nafas olishni belgilari?
18. Noadekvat nafas olishni belgilarini aytib bering?
19. Bronxial astma kanday kasallik, klinikasi va kursatiladigan birinchi yordam?
20. Astmatik status. Statsionargacha bulgan bosqichdashoshilinch tibbiy yordam.
21. O'tkir bronxit pnevmoniyadan nimasi bilan farq qiladi?
22. O'choqli pnevmoniya va krupoz pnevmoniya o'rtasidagi farq nimada?
23. O'tkir bronxit surunkaliga aylanishi mumkinmi?
24. Xalq tabobati bronxitda qanchalik yordam beradi?
25. Laringit bu qanday kasallik?
26. Go'daklarningitidan himoyalash uchun nima qilish kerak?
27. Laringospazimda qanday birinchi yordam ko'rsatiladi?
28. Nafas yo'llarini yot jism bilan obstruksiyasida shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish bosqichlarini sanab bering?
29. Nafas yullarida yot jism bo'lganada qanaqa belgilar yuzaga keladi?
30. Qon ketish turlari ?
31. Arterial qon ketishini klinikasi?
32. Venoz qon ketishini klinikasi ?
33. Ichki qon ketishini klinikasi?
34. Qon ketishini vaqtinchalik to'xtatish usullari?
35. Qon ketishini uzil-kesil to'xtatish usullari?
36. Ochiq shikastlanish deb nimaga aytiladi?

37. Ochiq shikastlanishning mahalliy va umumiy belgilarini ayting?
38. Jarohat turlarini ayting?
39. Shikastlanganlarga birinchi yordam berishda qanday qoidalarga amal qilish kerak?
40. Suyaklar sinishi, turlari, belgilari va birinchi yordamni ayting?
41. O'tkir appenditsitni klinik belgilari?
42. O'tkir qorin sindromida shoshilinch tibbiy yordam?
43. O'tkir pielonefrit kasalligining sababi?
44. Buyrak sanchig'ida shoshilinch yordam ko'rsatish?
45. Anuriya nima?
46. Asosiy ginekologik kasalliklarning belgilari qanday?
47. Bachadondan tashqari homiladorlikni boshqa kasalliklardan farqi?
48. Zaharlanishning asosiy belgilari va simptomlari?
49. Organizmga zaharni kirishini turli yo'llarini sanab bering?
50. Aktivlangan ko'mirni qo'llashga ko'rsatmalar?

6.3 Test savollari

1. Quyidagilardan qaysi biri texnogen tusdagi FVlarga taalluqli emas?

- A. *Vulkanlar
- B. Hidrodinamik avariyaalar
- V. Yong'inlar
- G. Transport hodisalari

2. Odatda odamga zarar yetkazmaydigan mikroorganizmlar quyidagicha ataladi:

- A. Patogen mikroorganizmlar
- B. Anaeroblar
- V. Saprotitlar
- G. *Shartli patogen mikroorganizmlar

3. Favqulodda vaziyat nima?

- A. Kishi hayotiga tahdid soluvchi havf.
- B. Hayot faoliyati sharoiti buzilishi.
- V. Sezilarli moddiy yo'qotishlar
- G. Atrof tabiiy muhitga yetkazilgan zarar.

4. Texnogen xarakterdagi FV lar

- A. *Zilzila, binolarning vayron bo'lishi
- B. Yong'in, portlashlar, tsunami, uraganlar
- V. Transport avariyaalar
- G. Quruqlik, transport avariyaalari

5. Triajning maqsadlari

- A. Funktsional bo'limlarga tarqatish
- B. *Tibbiy yordamni o'z vaqtida ta'minlash
- V. Ratsional evakuatsiya
- G. Boshqalar uchun xavfli va xavfli bo'lmagan narsalarni aniqlash

6. Favqulodda vaziyat markazida saralash davomida yengil og'irlikdagi zararlangan kishiga qanaqa rang beriladi

- A. *Yashil
- B. Oq rangli
- V. Sariq
- G. Qizil

7. Chayon zahri organizmning qaysi qismiga ta'sir etadi?

- A. *Markaziy nerv tizimiga va yurak-qon tomir tizimiga
- B. Tayanch harakat tizimiga
- V. Ovqat hazm tizimiga
- G. Buyrak va siydik chiqarish sistemasiga

8. Tishlangan jarohatga tegishli belgini aniqlang

- A. *Jarohat chetlari notekis va yirtilgan holda
- B. Jarohat chetlari tekis, qizargan
- V. Jarohat atrofi qontalash va shilinish bilan
- G. Jarohat atrofi qizarmagan va shishmagan

9. Gipotermiya bu:

- A. *Past haroratga organizmning generallashgan reaksiyasi
- B. Yuqori haroratga organizmning generallashgan reaksiyasi
- V. Arterial qon bosimning ko'tarilishi
- G. Arterial qon bosimning tushib ketishi.

10. Sovuq urganda birinchi yordam ko'rsatish:

- A. Sovuq urgan tana qismi massaj qilinadi va og'riq qoldiruvchilar o'tkaziladi
- B. Sovuq urgan joydagi pufakchalar yorilib o'rniga mazlar qo'yiladi
- V. Sovuq urgan bemorni xushiga keltirish va q

14. Nafas olish organlari kasalliklarini aniklashda qaysilari qo'llaniladi?

- A. Rentgenografiya
- B. Bronxoskopiya
- V. Balg'amning sitologik analizi
- G. *Xamma javoblar tug'ri

15. Sun'iy nafas berishda havodagi kislorod miqdori qancha %ga teng?

- A. *16-18%
- B. 14-16%
- V. 18-20%
- G. 10-12%

16. Traxeyaning vazifasi nimadan iborat?

- A. *Gaz hosil kilishda ishtirok etadi
- B. Nafas olishda ishtirok etadi
- V. Moddalar almashinuvida ishtirok etadi
- G. Ovqat hazm qilishda ishtirok etadi

17. Kislorodni qonga diffuziyasi qayerda amalga oshadi?

- A. *Alveolada
- B. Plevral bo'shliqda
- V. Bronxiolalarda
- G. O'pkada

18. Gipoksemiya nima?

- A. *Konda kislorodning yetishmasligi
- B. Organizmining suvsizlanishi
- V. Kaliy miqdorining kamayishi
- G. Konda qand miqdorining oshib ketishi

19. Bronxial astmaga xarakterli bo'lgan simptomlar:

- A. Nafas chiqarishini qiyinlashishi bilan kechuvchi bug'ilish
- B. *Nafas olishini qiyinlashishi bilan kechuvchi bug'ilish
- V. Nafas olish yuzaki va tez-tez, burun-lab uchburchagi ko'karishi
- G. Nafas olishini qiyinlashishi, o'pkada nam mayda pufakli xirillashlar

20. Bronxial astma xurujida nima qo'llaniladi?

- A. Eufillin.
- B. Prednizalon
- V. Astmopent

G. *Xammasi tugʻri

21. Upkadan normada qanaka nafas eshitiladi?

A. *Vezikulyar nafas

B. Dagal nafas

V. Sust nafas

G. Patologik nafas

22. Bronxial astmada qaysi turdagi hansirash kuzatiladi?

A. *Ekspirator

B. Inspirator

V. Aralash

G. Xansirash kuzatilmaydi

23. Utkir bronxitni chakiruvchi 3ta infeksiyon agentni aniklang:

A. *Viruslar

B. *Bakteriyalar

V. *Mikoplazmalar

G. Bir xujayralilar

24. Krupoz zotiljamda balgam kurinishi:

A. *Zangsimon

B. *Shillik-yiringli

V. Shillik

G. Shishasimon

25. Nafas yoʻllari erkin oʻtkazuvchanligini taʼminlashning radikal metodlariga kiradi:

A. Traxea intubatsiyasi, mikrotraxeostomiya.

B. Konikotomiya, mikrotraxeostomiya.

V. *Traxea intubatsiyasi, konikotomiya, traxeostomiya.

G. Traxeostomiya, mikrotraxeostomiya, traxea intubatsiyasi

26. Yangi tugʻilgan chaqaloqlarda 1 daqiqada nafas olish tezligi:

A. 18-20

B. 30-35

V. 20-40

G. *40-60

27. Nafas yulida yot jism bulsa, kanday usuldan foydalaniladi?

A. Frank usuli;

B. *Geymlix usuli;

V. Bergman usuli;

G. Korotkov usuli;

28. Laringospazm kuzatilishi mumkin?

A. Kuyish shokida;

B. Gipertermiyada;

V. Travmatik shokda;

G. *Anafilaktik shokda;

29. Laringospazmning ogir darajasida birinchi yordam?

A. Antidepressantlarni kullash;

- B. Mukolitiklarni kullash
- V. Vazopressorlarni kullash;
- G. *Traxeostomiya;

30. Yosh bolalarda yuqori nafas yo'llarining anatomik va fiziologik xususiyatlari quyidagilar xolatlarni tez-tez rivojlanishiga sabab bo'ladi:

- A. *Stenozlovchi laringit
- B. Anginalar
- V. Burundan qon ketish
- G. *Sinusitlar

31. Insult bu...

- A. *Miya kon aylanishini o'tkir buzilishi
- B. Miya kon tomirlarini yalliglanishi
- V. Miya pardalarini yalliglanishi
- G. Miya to'qimasini yalliglanishi

32. Insultni qanday turi yo'q?

- A. *Anemik
- B. Gemorragik
- V. Ishemik
- G. Miya kon aylanishini o'tib ketadigan buzilishi

33. Bemorni hushdan ketishi, tananing bir tarafida parez va paralichlar bo'lishi, yuzi to'q qizil tusda bo'lishi qaysi kasallikka ko'proq hos?

- A. *Insult
- B. Infarkt
- V. Meningit
- G. Ensefalit

34. Miya to'qimasini yoki qorinchalariga qon qo'yilishi nima deb ataladi?

- A. *Gemorragik insult
- B. Ishemik insult
- V. Meningit
- G. Ensefalit.

35. Turli kasalliklar va intoksikatsiyalar tufayli yuqori asab faoliyatining so'nishi:

- A. *Koma
- B. Shok
- V. Infarkt
- G. Insul't

36. Insulin miqdorining oshib ketishi natijasida rivojlanadi:

- A. *Gipoglikemik koma
- B. Jigar komasi
- V. Uremik koma
- G. Giperglikemik koma

37. O'tkir appenditsitda og'riqlar qaysi soxada joylashadi?

- A. *Chap yonbosh
- B. Epigastral
- V. Ung yonbosh
- G. Kindik atrofida

38. Qorinni oldingi devori chuqur palpatsiya qilinib birdan qo'yib yuborilganda o'ng yonbosh soxada og'riq paydo bo'lishi qaysi simptomga xos?

- A. *Shyotkin-Blyumberg
- B. Rovzin
- V. Sitkovskiy
- G. Pasternatskiy

39. O'tkir appenditsitda birinchi yordam nimadan iborat?

- A. *Operativ davo
- B. Og'riqni qoldirish
- V. Klizma qilish
- G. Oshqozonni yuvish

40. Qaysi kasallikda leykotsituriya eng xarakterli simptom:

- A. *Pielonefrit.
- B. Glomerulonefrit
- V. Tosh kasaligi
- G. Buyrak saratoni

41. Buyrak toshlarining hosil bo'lishga nima ko'proq sabab bo'ladi:

- A. Surunkali glomerulonefrit.
- B. *Buyrak jomi va buyrakdan limfa chiqishi buzilishi.
- V. Buyrak gipoksiyasi.
- G. O'tkir pielonefrit

42. Poliuriya kuzatiladi:

- A. O'tkir buyrak yetishmovchiligida
- B. Surunkali buyrak yetishmovchiligi bilan
- V. Diabetli kasalliklarda
- G. Nefropatiyalarda
- D. *Yuqoridagilarning barchasi

43. Homiladorlikning 1 yarmidagi qon ketish sabablari:

- A. *Bola tashlash, bachadondan tashqaridagi homiladorlik, yelbo'g'oz;
- B. Qog'onoq suvini erta ketishi
- V. Tug'ruq jarohatlari;
- G. Qon ivish tizimini buzilishi

44. Bachadondan tashqari homiladorlikni davolash qanday bosqichlardan iborat?

- A. *Jarroxlik;
- B. Qon ketish, shok bilan kurash, yo'qotilgan qon miqdorini to'ldirish;
- V. Jarroxlikdan keyingi davrni olib borish;
- G. Reproduktiv faoliyat rehabilitatsiyasi.

45. Bachadondan tashqari to'xtagan homiladorlikdagi «o'tkir qorin»ga xos belgilar qanaqa?

- A. *Qorin pastida, orqa teshikka beruvchi kuchli og'riq;
- B. Xushni yo'qotishi;
- V. Ba'zan suyuq ich kelishi, hojatxonaga borishga keraksiz istak;
- G. Shetkin - Blyumberg simptomi musbat;
- D. Qorin pasti perkussiyasida bo'g'iqlashishi

46. O'tkir zaharlanishda bola oshqozonini yuvish uchun necha litr suv ishlatish mumkin?

- A. *Bolaning har 1 yoshiga 1 litr
- B. Bolaning har 1 yoshiga 0.5 litr
- V. Bolaning har 1 yoshiga 0.2 litr
- G. Bolaning oshqozoni yuvilmaydi

47. Yurak glikozidlar bilan zaharlanganda nima kuzatilmaydi?

- A. Arterial gipotenziya
- B. Bradikardiya
- V. Gipokaliemiya
- G. *Nafas olish qiynalishi.

48. Oyoq panjasining tashqi rotatsiyasi va «galife» tipidagi deformatsiyalarida:

- A. *Son suyagining v/z sinishi
- B. Son suyagining oldingi-orqa chiqishi
- V. Boldir soha sinishi
- G. Tizza bo'g'imining sinib-chiqishi

49. Og'riq sindromi qaysi zaharlanishga xosdir?

- A. *Kislotalar va ishqorlar
- B. Trankvilizatorlar
- V. Morfin
- G. Barbituratlar

50. Metil spirti antidoti?

- A. Texnik spirti
- B. *Meditsinskiy spirt (Etil spirti)
- V. Atropin
- G. Kaliy permanganat

51. Yurakni massaj qilishni usullari qanday?

- A. Bevosita va bilvosita
- B. Defibrilyatsiya va massaj
- V. Vositali va massaj
- G. Yopiq va tashqi massaj

52. O'pka yurak reanimatsiyasida dori preparatlarni yuborish yo'llari

- A. Vena ichiga
- B. Intratraxéal
- V. Teri ostiga
- G. Mushak orasiga

53. Asosiy reanimatsiya tadbiriga nimalar kiradi?

- A. Nafas va yurak faoliyatini tiklash.
- B. Talvasani tuxtatish, isitmani tushirish.
- V. Kon tuxtatish va tomir ichiga dori yuborish.
- G. Barcha javoblar tugri

54. Klinik o'lim qancha vaqt davom etadi?

- A. To'rt-besh daqiqa
- B. Yetti-o'n daqiqa
- V. O'n daqiqagacha
- G. Bir soatgacha

55. Shok fransuzcha so'zdan olinganda bu

- A. Zarba
- B. Xushsizlik
- V. Kukarish
- G. Tezlashgan puls

56. Dori allergiyasida provokatsion sinamalar qanday o'tkaziladi

- A. Til ostiga dori ko'yish bilan
- B. Ingalyatsion sinama
- V. Konyuktival sinama
- G. Nazal sinama

57. Inspirasiya nima.

- A. Nafas chikarish vakti.
- B. Nafas chikarishning buzilishi.
- V. Nafas olish vakti.
- G. Nafas olish va nafas chikarish akti

58. Guruxi mos kelmaydigan qon quyishda kuzatiladigan erta simptomlar

- A. Isitma, bel, qorin, to'sh orqasida kuchli og'riqlar
- B. Gipotermiya, apatiya isitma, kuchli og'riqlar
- V. Bel, qorinda og'rik, anuriya, gemoglobinuriya
- G. Isitma, kuchli og'riqlar anizokoriya, bradikardiya

59. Diabet komasiga xos bo'lgan belgilar qaysi

- A. Teri nam, ko'z olmachasi bosimi past, mochevina xidini kelishi
- B. Teri nam, ko'z olmachasi bosimining baland bo'lishi
- V. Terining sargayishi, badanda yulduzchalar, qon quyilishi
- G. Teri va shilliq qavatining quruqligi, ko'z olmachas yumshoq, atseton xidining kelishi

60. Stenokardiyada shoshilinch yordam

- A. Til ostiga nitroglitserin berish
- B. Narkotiklar yuborish
- V. Qon chikarish
- G. Geparin yuborish

61. Miokard infarktida ogrik koldiradi

- A. Narkotik ta'sirga ega bulgan analgetiklar
- B. Analgetik va nitroglitserin
- V. Nitroglitserin; spazmalitiklar

G. Narkotik ta'sirga ega bo'lgan analgetiklar spazmolitiklar

62. Pulsning normasini ko'rsating

A. 60-80 marta

B. 100-110 marta

V. 70-100 marta

G. 16-20 marta

63. Geparinni antidoti nima

A. Protamin sulfat

B. Natriy tiosulfat

V. Apomorfin

G. Natriy bikarbanat

64. Yurak ritminig buzilishi nima deb ataladi

A. Aritmiya

B. Taxikardiya

V. Bradikardiya

G. Gipoksiya

65. Eshitib tekshirib ko'rish nima deb ataladi

A. Auskultatsiya

B. Palpatsiya

V. Perkussiya

G. Ob'ektiv

66. Jarohatdan bosim bilan och-qizil rangda qon otilib chiqsa, qanday qon oqish bo'ladi

A. Arterial.

B. Venoz.

V. Kapillyar.

G. Parenximatoz

67. Ko'yish kasalligi nechta davrga bo'linadi

A. 4ta

B. 3ta

V. 2ta

G. Davrlarga bo'linmaydi

68. Esmarx jgutini qo'yganda ko'zatiladigan belgilar

A. Qon ketishni to'xtatadi, puls aniqlanmaydi, oyoq-qo'llar oqaradi

B. Qon ketishni to'xtatadi, oyoq-qo'llar muzlaydi, oyoq-qo'llar qizaradi

V. Qon ketishni to'xtatmaydi, oyoq-qo'llar issiq bo'ladi, puls tezlashadi

G. Qon ketishni to'xtatadi, puls aniqlanadi, oyoq-qo'llar ko'karadi

69. OIV\OITS kasalligining inkubatsion davri qancha davom etadi

A. Umrbod

B. 1 oy

V. 1 necha oydan 10-15 yilgacha

G. 1 hafta

70. Qizilo'ngach sirka kislotasi bilan kuyganda ko'rsatiladigan birinchi tibbiy yordam

- A. Sovuq suv bilan yuvish.
- B. 2% li limon kislotasi bilan yuvish.
- V. 2% li soda eritmasi bilan yuvish.
- G. 2% li borat kislotasi bilan yuvish.

71. Dori allergiyasini chakiruvchi eng ko‘p preparat

- A. Antibiotiklar
- B. Sefalosporinlar
- V. Dorivor o‘simliklar
- G. Garmonlar

72. Bronxial astma xurujida nima qo‘llaniladi

- A. Eufillin
- B. Hammasi to‘gri
- V. Astmopent
- G. Berotek

73. Hamshiralik jarayonining beshinchi bosqichini belgilang:

- A. Baholash
- B. Parvarish rejasini tuzish
- V. Bemorni tekshirish
- G. Rejani amalga oshirish

74. Teri yoki shilliq kavatlar, ba‘zan esa chuqur joylashgan to‘qimalar yoki ichki organlar butunligining mexanik buzilishi nima deb ataladi

- A. Jaroxat
- B. Shikastlanish
- V. Lat yeyish
- G. Ezilish

75. Sinishlar klinik kechishi bo‘yicha

- A. Oddiy, asoratlangan, aralash, murakkab sinish
- B. Oddiy, murakkab, ochiq yopiq sinish
- V. Oddiy, bevosita bilvosita, murakkab sinish
- G. Oddiy, to‘liq, ko‘plab maydalanib sinish

76. Antigistamin dori vositalarini ko‘rsating

- A. Dimedrol, suprastin, tavegil
- B. Dikloberl, dimedrol
- V. Tetratsiklin, tavegil
- G. Sefazolin, dimedrol

77. Giperglikemik komada kondagi kand mikdori kanday bo‘ladi

- A. Meyorida bo‘ladi
- B. Kamayadi
- V. Ko‘payadi
- G. O‘zgarmaydi

78. Pasternatskiy simptomi qaysi kasalliklarda musbat bo‘ladi

- A. O‘tkir glomerulit.
- B. Pielonefrit, buyrak-tosh kasalligi
- V. Surunkali pielonefrit, anemiya

G. O‘tkir pielonefrit, diareya

79. Choy va qaxva tarkibida qaysi modda yuqori miqdorda mavjud.

A. Temir

B. Tanin

V. Kaliy

G. Glyukoza

80. Salomatlik uchun zararli bo‘lgan odatlar qaysilar?

A. Ratsional ovqatlanish

B. Tamaki chekish , sirtlik ichimliklar ichish

V. Dori –darmonlarini qabul qilmaslik

G. Achchiq, qaynoq taomlarni iste’mol qilmaslik

81. Utkir pankreatitga shubxa kilinganda kondagi kaysi ferment tekshiriladi?

A. Ishkoriy fosfataza.

B. Transaminaza.

V. Diastaza.

G. Reduktaza.

82. Furosemid berish koidasi?

A. Ertalab, och koringa, kaliy preparatlari bilan

B. Ovkatdan oldin, 3 maxal sutka davomida

V. Ertalab, och koringa, analgetiklar bilan;

G. Kechkurun ovkatdan oldin;

83. Qon va to‘qimalarda karbonat angidrid miqdorining ko‘payishi

A. Giperkapniya

B. Gipoksiya

V. Aspiratsiya

G. Obturatsiya

84. Tashqi nafas olish bilan organizmning kislorodga bo‘lgan extiyojini qondira olmagan xolat

A. O‘tkir nafas yetishmovchiligi

B. Jigar yetishmovchiligi

V. Buyrak yetishmovchiligi

G. o‘tkir yurak yetishmovchiligi

85. O‘tkir glomerulonefritga xos?

A. Yuzlarda shish, gematuriya

B. AQB pasayishi, xaroratning kutarilishi

V. Bel sohasida og‘riq, piuriya;

G. Bel sohasida og‘riq, nikturiya

86. Me‘da yarasi asoratini kursating.

A. Yaraning bitishi.

B. Yaraning qonashi.

V. Yaraning og‘rishi.

G. Yaraning tortishi.

87. Bir sutkada qancha miqdorda suv istemol qilish lozim?

A. 1 litr

- B. 1,5 litr
- V. 3-4 litr
- G. 2-2,5 litr

88. Bronxial astmaning asosiy belgisi.

- A. Yo‘tal, kiyin ajraladigan balgam tashlash.
- B. Nafas kisishi, bogilish xuruji.
- V. Isitma, shilimshik balgam tashlash.
- G. Tungi uykusizlik va terlash

89. Terining tuzilishi ketma-ketligini ko‘rsating

- A. Teri osti yog qoplami, derma, teri ori osti yog qoplami, epidermis
- B. Derma, teri osti yog qoplami, epidermis
- V. Epidermis, derma, teri osti yog qoplami
- G. Epidermis, teri osti yog qoplmi, derma

90. Tizza soxasiga quyiladigan bog‘lam

- A. Toshbaqasimon
- B. Boshhoqsimon
- V. Spiralsimon
- G. Aylanasimon

91. Kuturishning erta klinik belgilari

- A. Tishlangan soxada ogrik
- B. Eyforiya
- V. Krepitatsiya
- G. Trizm

92. Qo‘yidagilardan qaysinisi yashirin qon ketishga kiradi

- A. Kesilgan jaroxatdan qon ketganda
- B. Parenximatoz qon ketishi.
- V. O‘pka kasalligida.
- G. Gemorrogiyal qon ketishi.

93. Qon oqishni to‘xtatishning biologik usuliga qaysilar kiradi

- A. Gemostatik vositalarni mahalliy qo‘llash, qon, antigemofil zardobini qo‘yish
- B. Vodород peroksidini mao‘alliy qo‘llash
- V. Kalsiy xloridini qo‘yish
- G. Elektrokoagulyatsiya qilish

94. Kuyish natijasida odam organizmida kandy o‘zgarishlar yuz beradi

- A. Plazma yo‘kotish.
- B. Kon yo‘kotish.
- V. Ich ketish.
- G. Xurujsimon yo‘tal tutish

95. Qaysi kasalliklarda bolani umuman emizmaslik kerak

- A. Galaktozmiya, fenilketonuriya va OITS
- B. Galaktozmiya, mastit va laktoreya
- V. Fenilketonuriya, xarorat ko‘tarilishi
- G. OITS, omfalit va gipertermiya

96. Layell sindromida teridagi o‘zgarishlar

- A. Qizamik va skarlatinaga o'xshash toshmalar toshishi
- B. Terida shish va oqmalar
- V. Butun tanada toshma toshadi
- G. Terida o'zgarishlar ko'z atilmaydi

97. Ekstrasistoliyada ko'llaniladigan dori moddasi

- A. Aspirin
- B. Obzidan
- V. Atropin
- G. Adrenalin

98. Kardiogen shok klinikasi

- A. Arterial gipotoniya , puls bosimini pasayishi
- B. Arterial qon bosimini tezda ko'tarilishi, puls baland
- V. Arterial bosim normada , puls normada
- G. Arterial bosim normada,yurak ritmini buzilishi

99. Pushti kupiksimon balg'am ajraladi

- A. O'pka shishi
- B. Kvinke shishi
- V. Kardiogen shok
- G. Bronxial astma

100. Kaysi javobda EKG elektrodlarini tugri ulangan?

- A. Kizil-chap oek, zangor-chap kul, sarik-ung kul, kora-ung oek.
- B. Kizil-ung kul, zangor-chap oek, sarik-chap kul, kora-ung oek.
- V. Kizil-chap kul, zangor-ung oek, sarik-chap oek, kora-ung kul.
- G. Kizil-ung oek, zangor-ung kul, sarik-chap kul, kora-chap oek.

101. Sun'iy nafas berishning usullari qanday

- A. Perikar orqali
- B. Burun bo'shlig'idan
- V. Og'izdan –og'izga va og'izdan -burunga
- G. Ambu qopchasi bilan

102. Bitta odam bajarganda yurak massaji va o'pkaga havo puflash o'rtasidagi nisbat bo'lishi kerak?

- A. 2 marta nafas beradi 15 marta yurak massaj qilinadi
- B. 2 marta nafas beradi 30 marta yurak massaj qilinadi
- V. 2 marta nafas beradi 25 marta yurak massaj qilinadi
- G. 3 marta nafas beradi 20 marta yurak massaj qilinadi

103. Kritik xolatni nechta davrlari bor?

- A. 4 ta davr
- B. 5 ta davr
- V. 4-5 ta davr
- G. 3 ta davr

104. Kon guruxi rezus omil mos kelmagan qon kuyishdan kelib chikadi

- A. Gematransfuzion shok
- B. Anafilaktik shok
- V. Travmatik shok

G.Termik shok

105.Gemorragik shokda shoshilinch yordam

A.Xammasi

B. Tashki kon ketishni tuxtatish

V. Gemostatik kullash

G. Infuzion transfuzion terapiya

106.Dori moddalari allergiyasida yuzaga keladigan shok

A.Anafilaktik shok

B. Kardiogen shok

V. Travmatik shok

G. Kardiogen va travmatik shok birgalikda

107. Kollapsning erta belgisi

A. To‘satdan terining oqarishi

B. Pulsning ipsimon sekinlashishi

V. Qon bosimining ko‘tarilishi

G. Qaltirash, titrash

108.Shok inglizcha so‘zdan olinganda bu

A.Zarba

B. Xushsizlik

V. Kukarish

G.Turtki

109.Stenokardiya xurujida og‘riqni davomiyligi

A. 45 minut

B. 20 minut

V. 1 soat

G. 10-15 minut

110. Bradikardiya nima

A.Yurakning minutiga 60 tadan kam urishi

B. Yurakning minutiga 90 tadan ko‘p urishi

V. Yurakning to‘xtab kolishi

G. Yurak normal ritmi.

111. Qon oqishni uzil –kesil to‘xtatishning mexanik usuliga qaysilar kiradi

A. Jarohtdagi tomirni bog‘lash,tomirni choklash

B. Sovuqni mahalliy qo‘llash

V. Tomirni elektrokoagulyatsiya qilish

G. Qon to‘xtatuvchi dori yuborish

112. Layell sindromini davo choralari qaysilar

A. Kortikosteroidlar, oksigenoterapiya

B. Gistamin almashinuvini kuchaytiruvchi vositalar

V. Oksigenoterapiya

G. Kortikosteroidlar

113. Ichki a‘zolar o‘pka, jigar,taloq, buyrak shikaslanishi natijasida yuz bergan qon oqish nima deyiladi

A. Parenximatoz qon ketish.

- B. Arterial qon ketish.
- V. Venoz qon ketish.
- G. Kappilyar qon ketish

114. Kon ketish turlarini aniklang

- A.Arterial.
- B. Venoz, Parenximatoz
- V. Kapillyar
- G. Xamma javoblar to‘g‘ri

115.O‘pkadan qon ketish belgilari

- A.Qonning qizil rangda ko‘piksimon, yo‘tal bilan boglik bo‘lishi
- B. Eritrotsitlar va AKBni tushib ketishi, melena
- V. “Kofe rangi”dagi qusish, yo‘tal bilan boglik bo‘lishi
- G. “Kofe rangi”dagi qusish qonning qizil rangda

116. To‘qimalarning tarqoq yiringli yalliglanishi nima deb ataladi

- A.Flegmona
- B. Karbunkul
- V. Abssess
- G. Gidradenit

117.Buyrakda siydik ajralishini to‘xtashi nima deb ataladi

- A.Anuriya
- B. Gematuriya
- V.Oliguriya
- G. Ishuriya

118.Asistoliya nima.

- A. Yurakning sekin urishi
- B. Yurakning tez urishi
- V. Yurak ritmining buzilishi
- G.Yurak qisqarishining to‘xtashi

119. Infarkt miokardga xos:

- A. Yurak soxasida sanchuvchi og‘riq
- B. Yurak soxasida xurujsimon og‘riq , davomiyligi5 minut
- V. Ko‘krak soxasida kattiq og‘riq,davomiyligi yarim soatdan ortig‘rok
- G. Yurak soxa yuqorisida sanchuvchi og‘riq

120. Quydagilarni qaysi biri miokard infarktining tipik turi xisoblanadi?

- A. Kardiogen shok
- B. Asistoliya
- V. Bradikardiya
- G. Abdominal

121. SSV 131-sonli “ Shoshilinch tibbiy yordam xizmtini yanada takomillashtirish va moddiy –texnika bazasini mustaxkamlash borasida belgilangan chora- tadbirlarning ijrosini tashkil etish xaqida”

- A. 2017 yil 31 mart
- B. 2018 yil 31 mart
- V. 2017 yil 28 mart

G. 2017 yil 16 mart

122. Tungi va kunduzgi diurezni farqini aniklash uchun qaysi usuldan foydalaniladi?

A.Zimnitskiy

B.Nechiprenko

V.Reberg

G.Addis-Kakovskiy;

123. Asfiksiya nima?

A. Nafas olishning buzilishi natijasida, bo‘g‘ilishning yuzaga kelishi

B. Nafas yo‘llariga yot jismning tiqilib qolishi

V. Qon va to‘qimalarda kislorodning kamayishi

G. Nafas yo‘llarining bekilib qolishi

124. Organizmda yod balansini saqlash uchun nimalarni iste‘mol qilish kerak?

A. Olma, anor, uzum

B. Olcha, shaftoli, o‘rik

V.Qovun , tarvuz

G. Xurmo, yong‘oq, baqlajon

125. O‘tkir miokard infarktida EKG da kuzatiladigan o‘zgarish qanday?

A. R tishcha manfiy

B. R tishcha yuqori

V. Patologik Q tishchaning paydo bo‘lishi

G. T tishchaning yo‘qolib qolishi

126. Anafilaktik shokda tez yordam ko‘rsatishda qo‘llaniladigan preparatlar:

A. Strofantin , analgin

B. Dibazol , laziks

V. Adrenalin, prednizalon, suprastin

G. Morfin ,geparin

127.Bronxial astma xurujida ko‘llaniladigan cho‘ntak ingalyatorlari

A.Baralgin, izadrin

B. No-shpa, novodrin

V. Astmopent, berotek

G. Bellospan, dimedrol

128. 12 – barmokli ichak yara kasalligi uchun ogriklarning

kuyidagi soxalarga irradiatsiyasi ko‘zatiladi (noto‘gri javobni ko‘rsating)

A. Bel soxasiga

B. O‘ng ko‘rak osti soxasiga

V. O‘ng o‘mrov osti soxasi

G. Chap o‘mrov osti soxasi

129. Jaroxatlangan suyak va bo‘gimlar yuzasini xarakatsizlantirish nima deb ataladi?

A.Immoblizatsiya

B. Transportirovka

V. Shinalash

G.Giplash

130. Dopamin (Dopamin) qo'llanilishi:

- A. Stenokardiya
- B. Kardiogen shok, travma va zaxarlanishda qon aylanish buzilishiga
- V. Giper va gipoglikemik komalarda
- G. Bronxial astmada

131. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi

- A. Oshqozon-ichak tizimi, nafas olish tizimi
- B. Tikuv materiallari, xavo-tomchi
- V. Boglov materiallari, jarroxlik asboblari
- G. Tikuv iplari, plastik materiallari

132. Intubatsiyani qachon premedikatsiyasiz o'tkazish mumkin

- A. Komatoz holatlarda
- B. Bexushlik holatida
- V. Kollaps holatida
- G. Operatsiyadan oldin

133. O'smirlar uchun pulsning meyorini aniqlang

- A. 60-89marta
- B. 70-90marta
- V. 80-90marta
- G. 50-60 marta

134. Qanday irsiy kasalliklarda qon ivish sistemasidagi faktor yetishmaydi va ko'p qon yuqotishga sabab bo'ladi

- A. Gemofiliya kasalligi.
- B. Verilgof kasalligi.
- V. Shelinginoksa kasalligi.
- G. Daun kasalligi.

135. Ko'krak qafasi ekskursiyasi terminini tushuntiring

- A. Nafas aktlarida ko'krak qafasini harakati.
- B. O'pka yurak reanimatsiyasidagi noto'gri harakatlar.
- V. Sinama qo'yimaslik natijasida kelib chiqishi mo'mkin bo'lgan holat.
- G. Nafas aktlarida ko'krak qafasini qatnashmasligi

136. Bosh miya chayqalgandan keyin qanday ogir asorat yuz berishi mumkin

- A. Oyoq qo'l falajlanishi.
- B. Tutqanoq tutib qolishi.
- V. Tinimsiz qusish.
- G. Bosh miya shishi va o'lim

137. Neytrotoksikoz nima

- A. O'pkaning gemorragik shishi
- B. Miya shishi va ko'pchishi
- V. Burun qonashi
- G. Kislota va ishqor muvzanatining buzilishi

138. O'zoq jgut boglaganda kelib chiqadigan asoratlari

- A. Oyoq va qo'l parezi, ishemik nevril
- B. Oyoq va qo'l paralichi, patologik sinishi

- V. Oqma yara paydo bo'lishi, ogriq
- G. Jarroxatni yiringlashi arterial bosim pasayishi

139. Qon to'xtatuvchi jugut qancha vaqtgacha qo'yiladi

- A. 1-1,5 soatgacha.
- B. 1 soatgacha.
- V. 2 soatgacha.
- G. 3 soatgacha

140. Bo'g'ilish aralash xarakterli, yo'talda pushti ko'piksimon balgam ajralishi xarakterli

- A. Yurak astmasi
- B. Bronxial astma
- V. Stenokordiya xuruji
- G. Nafas yetishmovchiligi

141. Kichik kon aylanish doirasi kaerdan boshlanadi?

- A. Chapbulmachadan
- B. O'ng korinchadan
- V. Chap korinchadan
- G. O'ng bulmachadan

142. Yurak glikozidlariga kiruvchi preparatlar

- A. Strofantin, digoksin, korglikon
- B. Kordafen, korinfar, finoptin
- V. Kordiamin, kofein, korglikon
- G. Kokarboksilaza, panangin, strofantin

143. Gipoglikemik komada konda kanday o'zgarish bo'ladi.

- A. Mochevina . kreatinin mikdori oshadi.
- B. Glyukoza mikdori oshadi.
- V. Glyukoza mikdori kamayadi.
- G. Eritrotsit, gemoglobin mikdori kamayadi

144. Kuchli ta'surotlarga nisbatan markaziy asab tizimining qaytargan javob reaksiyasi

- A. Koma
- B. Shok
- B. Infarkt
- G. Insul't

145. Magniy sulfat ko'rsatmasi

- A. Gipertanik kriz, chap qorincha yetishmovchiligi
- B. Gipertanik kriz, talvasa sindromida
- V. Allergik kasalıklarda
- G. Kardiogen shok, qon aylanish buzilishida

146. Hayotiy ko'rsatgichlarni aniqlash uchun kerakli asboblarni ko'rsating

- A. Termometr, tonometr, sekundomer
- B. Santimetrli lenta, tonometr, dinamometr
- V. Tarozi, termometr, sekundomer
- G. Sekundomer, termometr, santimetrli lenta

147. Yurakni yopik massaj kilishda ko'lni kaysi soxaga kuyiladi?

- A. Tush suyagini urta kismiga
- B. Chap kukrak soxasiga
- V. Tush suyagini pastki qismiga
- G. Tush suyagini yukori qismiga

148. Adrenalin gidroklorid dozasi

- A. 0.1% 1 ml
- B. 2% 1 ml
- V. 10% 5 ml
- G. 5% 2 ml

149. Gemorragik shokda birinchi navbatda kandy infuzion preparat yuboriladi?

- A. Poliglyukin
- B. Natriy xlor izotonik eritmasi
- V. Toza sitratli qon
- G. Al'bumin

150. O'ng qovurg'a ostida og'riq, ko'ngil aynish, qayd qilish- qaysi kasallika xos

- A. O'tkir xoletsistit
- B. O'tkir pankreatit
- V. O'tkir gastrit
- G. O'tkir enterokolit

151. "Ambu" apparatidan nima maksadda foydalaniladi?

- A. Sun'iy nafas oldirish uchun.
- B. Kon ketishini tuxtatish uchun.
- V. Tugrukni ogriksizlantirish uchun.
- G. Xammasi uchun.

152. Biologik o'limning asosiy belgilari kaysi katorda tugri kursatilgan ?

- A. Nafas, yurak tuxtagan, puls yuk, kuz korachiklari kengaygan, tanasi sovugan, murda doglari bor
- B. Reflekslari yuk, A/B aniklanmaydi, puls ipsimon, fakat uyku arteriyasida aniklanadi, murda doglari bor
- V. Yurak tuxtagan, A/B aniklanmaydi, kuz korachiklari toraygan, tanasi sovuk
- G. Murda dogi bor, reflekslar yuk, puls ipsimon, A/B yuk

153. Aminakapron kislotasi chiqarilgan formasi

- A. 2% 1 ml flakonda
- B. 5% li 100,0 ml flakonda
- V. 10% 5 ml flakonda
- G. 5% 2 ml flakonda

154. Xushsiz bemorni transportirovka qilish

- A. Yonbosh yotqizish
- B. Chalqancha yotqizish boshini pastaga qilib
- V. Chalqancha yotqizish boshini baland qilib
- G. Chalqancha yotqizish oyog'ini boshiga nisbatan baland qilib

155. Kislorod yetishmovchiligi natijasida tanada paydo bo‘ladigan ko‘karish

- A. Sianoz
- B. Akrotsianoz
- B. Gipoksiya
- G. Giperkapniya

156. O‘tkir glomerulonefritda qo‘llaniladigan preparatlar?

- A. Antibiotiklar, nitrofuranolar, garmonlar, oqsil preparatlari
- B. Antigistaminlar, antibiotiklar
- V. Nitrofuranolar, gipotenziv vositalar
- G. Gipotenziv vositalar, antibiotiklar

157. Zotiljamda kuzatiladigan asosiy o‘pka asoratlari qaysilar kiradi

- A. Perikardit
- B. Meningit
- V. Infeksion –toksik shok
- G. Plevrit

158. Soglom ovqatlanishning qanday turlari bor?

- A. Balanslashgan
- B. Aekvat, optimal, ratsional
- V. Balanslashgan , adekvat.optimal
- G. Optimal , normal

159. Oshqozonni yuvish tavsiya etiladi:

- A. Oshqozondan qon ketishda
- B. Alkogoldan zaxarlanishda
- V. Gipoglemicheskaya koma
- G. O‘t dimlanishida

160. Arterial qon bosimni tezda tushib ketishi kuzatiladi:

- A. Anafilaktik shok
- B. Kvinke shishi
- V. Allergik dermatit
- G. Eshak yem (krapivnitsa)

161. Surunkali bronxit asoratlari xisoblanadi...

- A. Bronxial astma, pnevmoniya
- B. Yurak astmasi va o‘pka shishi
- V. Anemiyalar, pnevmosklerozlar
- G. O‘tkir tomir yetishmovchiligi

162. O‘tkir appenditsitda ogrikning xarakteri

- A. Sanchuvchi
- B. Doimiy simmillovchi
- V. Xanjarsimon
- G. Tumtok

163. Jaroxatlangan suyak va bo‘gimlar yuzasini xarakatsizlantirish nima deb ataladi

- A. Immobilizatsiya
- B. Transportirovka

V. Shinalash

G.Gipslash

164. Kuyish yuzasini aniqlash usullari

A.Uolles “9” qoidasi, Berkou-kaft qoidasi

B.Postnikov uslubi – millimetrli varak

V.Vilyavin uslubi, metr bilan aniqlash

G.Berkou-kaft qoidasi, sm bilan aniqlash

165.Uzoq jgut boglaganda kelib chiqadigan asoratlar

A.Oyoq va qo‘l parezi, ishemik nevrit

B. Oyoq va qo‘l paralichi, patologik sinishi

V. Oqma yara paydo bo‘lishi, ogriq

G. Jarroxatni yiringlashi arterial bosim pasayishi

166. Layell sindromida teridagi o‘zgarishlar

A. Qizamik va skarlatinaga o‘xshash toshmalar toshishi

B. Terida shish va oqmalar

V. Butun tanada toshma toshadi

G. Terida o‘zgarishlar ko‘zatilmaydi

167. Dori moddalar allergiyasida

A. Turli a‘zo va tizimlar bir xilda zararlanmaydi

B. Turli a‘zo va tizimlar bir xilda zararlanadi

V. Fakat tizimda o‘zgarishlar kuzatiladi

G. Turli a‘zolarida turlicha bo‘ladi

168. Intubatsiyani qachon premedikatsiyasiz o‘tkazish mumkin

A. Komatoz holatlarda

B. Bexushlik holatida

V. Kollaps holatida

G. Operatsiyadan oldin

169.Kardiogen shokning asosiy sababi

A. Ogrik

B. Miokard kiskaruvchanlik funksiyasining pasayishi.

V. Venalar spazmi

G. Gipovolemiya

170.Shokda birinchi yordam berish tartibi kanday bo‘ladi

A. Ta’sir kiluvchi omilni bartaraf kilish , og‘riksizlantirish, yurak va nafas faoliyatini yaxshilovchi dorilar yuborish.

B. Kon kuyish og‘riksizlantirish

V. Kon to‘xtatish

G. Transport shinasini ko‘yish.

171.Turli kasalliklar va intoksikatsiyalar tufayli yuqori asab faoliyatining so‘nishi

A.Koma

B. Shok

V.Infarkt

G. Insul’t

172. "Ambu" apparatidan nima maksadda foydalaniladi?

- A. Sun'iy nafas oldirish uchun.
- B. Kon ketishini tuxtatish uchun.
- V. Tugrukni ogriksizlantirish uchun.
- G. Xammasi uchun.

173.Shok fransuzcha so'zdan olinganda bu

- A.Zarba
- B. Xushsizlik
- V. Kukarish
- G.Tezlashgan puls

174.Koronavirus bilan kasallangan bemorlarda pronal pozitsiya (xolati)

- A.Bemorga Ёorinda yotish xolati berish
- B.Bemorda yelkada yotish xolatini berish
- V.Bemorda shikastlangan o'pka tomoniga yonboshlab yotish xolatini berish
- G.Bemorga qorinda ortpnoe xolatini berish

175. O'smirlar uchun pulsning meyorini aniqlang

- A. 60-89marta
- B. 70-90marta
- V. 80-90marta
- G. 50-60 marta

176 .Kuyish shoki nima

- A.Kuyish tufayli juda ko'chli ogrikning ta'sirida organizmning kaytadigan javob reaksiyasi
- B. Ogir allergik reaksiyaning bir to'ridir
- V. Patogenezida turli xil infeksiyalar tufayli rivojlanadigan шokdir
- G. Ozik – ovkat maxsulotlaridan paydo bo'ladigan shokdir

177.Anafilaktik shokning sabablari bo'la olmaydigan katorni aniklang

- A. Antibiotiklar , sulfanilamidlar
- B. Zardoblar , vaksinalar
- V. Rentgen kontrast moddalar
- G. Vitaminlar, ozik –ovkatlar

178.Insulin miqdorining oshib ketishi natijasida rivojlanadi

- A.Gipoglikemik koma
- B.Jigar komasi
- V.Uremik koma
- G.Giperglikemik koma

179.O'tkir jigar kasalliklari, surunkali gepatit, jigar sirrozidan kelib chiqadi

- A.Uremik koma
- B. Jigar komasi
- V.Giperglikemik koma
- G.Gipoglikemik komasi

180. Miokard infarktning asosiy sababi

- A.Koronar arteriyalar aterosklerozi
- B.Gipertoniya kasalligi

V.Konda qand mikdorining oshishi
G.Mitral klapan no'ksoni stenoz ustunligi bilan

181.Miokarddagi metabolik jarayonlarning yaxshilanishi uchun strofantin qancha va necha marta qo'llaniladi

A. 1marta 1 ml dan
B. 2-3 marta 1.5 ml dan
V. 1 marta 0.5 ml dan
G. 2-3 marta 0,5 ml dan

182. O'pka shishi bu-

A. Yurak chap qorinчасi o'tkir yetishmovchiligi
B. Pereferik qon tomirlar kengayishi
V. O'ng qorincha yetishmovchiligi
G. Yurak ichi gemodinamikasini buzilishi.

183. Aritmiya nima

A. Yurak normal ritmining buzilishi
B. Yurak urishining sekinlashuvi
V. Yurak urishining tezlashuvi
G. Yurak normal ritmi

184. Paraksizmal taxikardiyada qo'llaniladigan dori vositalari

A.Strofantin
B. Lidokain
V. Novakainamid
G. Kapdaron

185. Kon ketish turlarini aniklang

A.Arterial.
B.Venoz, Parenximatoz
V.Kapillyar
G.Xamma javoblar to'g'ri

186. Geparinni antidoti nima

A. * Protamin sulfat
B. Natriy tiosulfat
V. Apomorfin
G. Natriy bikarbanat

187. Kaysi sindromda toshmalar asosan shillik kavatlarda joylashadi

A.Stivens Jonson sindromida
B.Layell sindromida
V.Anafilaktik shokda
G. Hammasi to'g'ri

188. Bosh va yuzning yumshoq to'kimalariga tumtok narsa bilan kurilganda nima sodir bo'ladi

A. Lat yeyish
B. Bosh miya chaykalishi
V.Suyak sinishi
G. Miyaning ezilishi

189.Qon to‘xtatuvchi jugut qancha vaqtgacha qo‘yiladi

A. 1-1,5 soatgacha.

B. 1 soatgacha.

V. 2 soatgacha.

G. 3 soatgacha

190.Oshqozon-ichakdan qon ketish belgilari

A.Melena, umumiy xolsizlik bosh aylanishi “kofe rangi” dagi qusish

B.“Kofe rangi” dagi ko‘piksimon qusish, umumiy xolsizlik

V .Qonni qizil rangda bo‘lishi, ko‘piksimon melena, bosh aylanishi

G. Yo‘tal bilan boglik bo‘lgan qon ketish, bosh aylanishi

191.Suyak sinishining joylashishiga qarab farqlanadi

A. Epifizar, metafizar, diafizar

B. Ko‘ndalang, bo‘ylama, qiyshiq

V. Ko‘ndalang, vintsimon, parchalanib

G. To‘liq noto‘liq, yakka ko‘plab sinish

192.O‘tkir buyrak sanchigida shoshilinch yordam

A.Spazmolitiklarni qo‘llash

B.Ogriksizlantirish

V.Kateter qO‘yish

G.Garmonoterapiya

193.O‘tkir bronxit nima

A.Bronxlarda yiring xosil bo‘lishi

B.Bronx shillik kavatini o‘tkir yalliglanishi

V.Bronxlarni destruktiv o‘zgarishi

G.Bronxlar chegaralangan kismini kengayishi

194.Glomerulonefrit nima

A. Buyrak to‘kimasining yallig‘lanishi

B. Buyrak jomininig yallig‘lanishi

V.Buyrak koptokchasi va egri bugri kanalchalarininig yallig‘lanishi

G. Siydik yo‘lining yallig‘lanish.

195.Sog‘lom turmish tarzining asosiy tamoyillariga kirmaydigan xolatlar.

A. Kun tartibiga rioya qilish

B. Zararli odatlardan voz kechish

V. Ratsional ovqatlanish

G. Gipodinamiya xolati

196.Urologik bemorlarga xos simptomni aniklang.

A. DisfagiY.

B. AxiliY.

V. GematuriY.

G. MelanxoliY.

197. Gipoksiya nima?

A.Bosh miyada kislorod yetishmasligi

B. Organizmning suvsizlanishi

V.Kaliy miqdorini kamayishi

G.Qonda qand miqdorini oshib ketishi

198. Surunkali buyrak yetishmovchiligi zamonaviy davolash usuli?

A. Gemodializ

B..Sistostomiya;

V.Paranebral blokada

G..Qon va kon urini bosuvchi preparatlarni kuyish;

199. Kollapsda tez yordamda qo'llaniladigan preparatlar:

A. Laziks

B. Papaverin

V. Nitroglitserin

G. Prednezalon

200.COVID -2019 koronavirusining tarqalish (yuqish) yo'llari:

A. Gemokontakt va vertikal

B. Transmissiv, vertikal va fekal- oral

V. Xavo –tomchi , xavo changi va maishiy muloqot

G. Fekal -oral

201.Gipoglikemik komada shoshilinch yordamda qo'llaniladi:

A. Insulin vena ichiga

B. Insulin teri orasiga

V. Glyukoza vena ichiga

G. Geparin vena ichiga

202. Gipertonik kriz xurujida qo'llaniladi

A. Gipotenziv va siydik xaydovchi preparatlar

B. Analeptik va kardiotoniklar

V. Yurak glyukozydirlari va sedativ preparatlari

G. Analgetiklar

203. Ko'krak soxasida qisuvchi og'riq, davomiyligi 10 minut, nitroglserin ta'sir ko'rsatidi, qaysi kasalikka xos

A. Yurak astmasi

B. Miokard infarkti

V. Stenokardiya

G. Qovurg'alar aro nevrалgiya

204. Miokard infarktining asorati

A. O'pka shishi, kardiogen shok

B. Gipovolemiya

V. Anemiya

G. Gipertoniya

205. Kardiogen shok klinikasi

A. AB tezda tushib ketishi, puls pasaygan

B. AB tezda ko'tarilishi, pulsning qatqligi

V. AB norma, puls norma

G. AB norma, yurak ritmi buzilishi

206. Kamarsimon og‘riq, ko‘ngil aynish, qayd qilish- qaysi kasallika xos

- A. O‘tkir xoletsistit
- B. O‘tkir pankreatit
- V. O‘tkir gastrit
- G. O‘tkir enterokolit

207. Travmatik shokda shoshilinch yordam

- A. Xammasi
- B. Ogriksizlantirish
- V. Immobilizatsiya
- G. Transportirovka

208. Qaysi kasallikda xurishsimon (layushiy) yo‘tal bo‘ladi?

- A. Difteriyada
- B. Laringitda
- V. Tomoq rakida
- G. Bronxitda

209. Bronxial astmada ko‘krak qafasining ko‘rinishi

- A. Bochkasimon
- B. O‘garmagan
- V. Qovurg‘alar ichiga kirgan
- G. Bir tomoni kataygan

210. Vikasol chiqaruv formasi

- A. 100,0 ml flakon
- B. 5,0ml va 10,0 ml ampula
- V. 1,0 ml 1% ampula
- G. 2,0 ml 0,25% ampula

211. Epigastral soxada xanjarsimon og‘riq, bo‘shashish, AB tushib yetishi qaysi kasallika xos

- A. O‘tkir appenditsit
- B. O‘tkir ichak tutilishi
- V. O‘tkir pankreatit
- G. Oshqozon yara kasalligi

212. Buyrak sanchig‘i klinikasi

- A. Og‘riq o‘ng qovurg‘a ostida o‘ng kuraka berib og‘rishi
- B. Chap qovurg‘a ostida sachuvchi og‘riq
- V. Og‘riq butun qorin soxasi bo‘ylab
- G. Og‘riq bel soxasida chov soxasiga tarqalgan og‘riq

213. Tishlangan jaroxatda kuturish kasalligidan tashkari yana kaysi kasallikka karshi emlanadi?

- A. Furunkul.
- B. Kokshol.
- V. Karbunkul
- G. Saramas

214. Zaxarli moddalar organizmga kaysi yullar orkali kirmaydi?

- A. Teri orkali.

- B. Ogiz orkali.
- V. Nafas yullari orkali.
- G. Perikard orkali.

215. Kon tomirlarni kengaytiruvchi preparatni aniklang?

- A. Dofamin.
- B. Seftriakson.
- V. Trental.
- G. Kanefron.

216. Talvasada bemor xolatiga xavf soluvchi xolat nima?

- A. Apnoe.
- B. Sianoz.
- V. Akrotsianoz
- G. Gipertermiya

217. Peritonit bu?

- A. Kovukning yalliglanishi
- B. Buyrakning yalliglanishi.
- V. Korin pardaning yalliglanishi.
- G. O't qopini yalliglanishi

218. O'pkadan qon ketganda

- A. Pushti , ko'piksimon, yo'talganda ajralib chiqadi
- B. «Kofe quyig'i» ga o'xash rang, qayt qilganda ajralib chiqadi.
- V. Kusik massasiga ko'shilgan qon
- G. Pushti, burindan chiqadi

219. Kuyish kasalligini birinchi bosqich

- A. Kuyish shoki
- B. Kuyish toksemiyasi
- V. Kuyish septikotoksemiyasi
- G. Kuyish koxeksiyasi

220. Siydik ajralishi buzilmagan (siydik pufagi to'ldir) , lekin siydik chiqishi yuq siydik yo'lining bekilish xisobiga (tosh, o'sma) bu kanday ataladi?

- A. Poliuriya
- B. Oligouriya
- V. Anuriya
- G. Ishuriya

221. Suitsidal zaxarlanish xisoblanadi , agar bemor

- A. Bilmasdan dori modasini ichish
- B. Bilgan xolatda dori moddasini ichish
- V. Kimdir tomonidan zaxarli moda kushilgan suyuqlik ichish
- G. Xammasi tugri

222. Kuyish maydonini aniqlash

- A. Kaft usuli
- B. Indeks Franka
- V. To'qizlik qoidasi
- G. Ammasi to'g'ri

223. Tos suyagi singanda bemorni tranportirovkasi

A. » Baqa « pozasida (oyoqlarini ikki tomonga kergan xolatda)

B. Nosilkada o'tirgan xolatda

V. Nosilkada qoringa yotgan xolatda

G. Yurgan xolatda

224. Klinik o'lim qancha vaqt davom etadi?

A. To'rt-besh daqiqa

B. Yetti-o'n daqiqa

V. O'n daqiqagacha

G. Bir soatgacha

225. Bitta odam bajarganda yurak massaji va o'pkaga havo puflash o'rtasidagi nisbat bo'lishi kerak?

A. 2 marta nafas beradi 15 marta yurak massaj qilinadi

B. 2 marta nafas beradi 30 marta yurak massaj qilinadi

V. 2 marta nafas beradi 25 marta yurak massaj qilinadi

G. 3 marta nafas beradi 20 marta yurak massaj qilinadi

226. Gemorragik shokda shoshilinch yordam

A. Xammasi

B. Tashki kon ketishni tuxtatish

V. Gemostatik kullash

G. Infuzion transfuzion terapiya

227. Bradikardiya nima

A. Yurakning minutiga 60 tadan kam urishi

B. Yurakning minutiga 90 tadan ko'p urishi

V. Yurakning to'xtab kolishi

G. Yurak normal ritmi.

228. Quydagilarni qaysi biri miokard infarktining tipik turi xisoblanadi?

A. Kardiogen shok

B. Asistoliya

V. Bradikardiya

G. Abdominal

229. Vaqtinchalik qon to'xtatishga qanday erishiladi?

A. Bosuvchi boglam, jgut qo'yish, barmov bilan bosish

B. Jaroxatda tomirni boglash, tomirga chok qo'yish

V. Tomir protezini qo'yish

G. Diadermo koagulyatsiya qilish

230. Ko'krak soxasida xanjarsimon og'riq, xansirash AB tezda pasayishi, taxikardiya, yo'tal, ko'krak kqfasinining yuqori qismida sianoz –qaysi kasallik klinikasi

A. O'pka arteriyasining tromboemboliyasi

B. O'pka shishi

V. Kardiogen shok

G. O'tkir miokard infarkti

232. Yo‘tal , qonli tupik, uzoq vaqt subfibril istima, tana vaznini pasayishi, bo‘shashish qaysi kasallik klinikasida

- A. Krupoz zotiljam
- B. O‘pka tubekkulyozi
- V. Bronxial astma
- G. Ekssudativ plevrit

233. Miokard infarktda qo‘llaniladi:

- A. Geparin , aspirin
- B. Ditsinon, etamzilat natriy
- V. Vikasol, kalsiy xlorid
- G. Trombotsitar massa quyish

234. Bronxial astmada bemorning majburiy xolati

- A. Ortopnoz (tizzalariga tayangan yoki kravats chekasiga tayangan xolda)
- B. Oyog‘ini uzatib o‘tirgan xolda
- V. Yonboshga yotgan xolda
- G. Chalqancha yotgan xolda

235. Pipolfen chiqaruv dozasi :

- A. 5.0 ml 4% ampulada
- B. 2,0 ml 2,5% ampulada
- V. 1.0 ml va 2,0 ml 1% ampulada
- G. 2,0 ml 0,5% ampulada

236. Bronxial astmada auskultatsiyada eshtiladi:

- A. Quruq , chuldaksimon nafas
- B. Nam xirilashlar o‘pkaning pastki qismida
- V. Nam xirilashlar o‘pkaning chap tarafida
- G. Nafas normada

237. Gipoglikemik komada bemorning terisi

- A. Quruq
- B. Nam
- V. Xar doimgidek
- G. Quruq, issiq bo‘ladi

238. Koronavirus bu –

- A. RNK saqllovchi virus
- B. DNK saqllovchi virus
- V. Oqsil saqllovchi virus
- G. Genom saqllovchi virus

239. Bemorda aralash xansirash, bo‘g‘ilish, pushti ko‘piksimon balg‘am ajralmoqda –qaysi kasallik klinikasi

- A. Bronxial astma
- B. Yurak astmasi
- V. O‘pka arteriyasi tromboemborliyasi
- G. Epileptik tutqanoq

240. Miokard infarkt xurujida shoshilinch yordam ko‘rsatishda qo‘laniladi:

- A. Papaverin , atropin

- B. Insulin, analgin
- V. Morfin , geparin
- G. Verapamil, laziks

241.O'tkir ichak tutilishi belgilari:

A.Qorinda og'riq, qayt qilganda o't suyuqligi va axlat aralashgani chiqishi,gaz kelmaslik.

B.Qorinda og'riq, suyuq ich kelishi, ko'ngil aynish , qayd qilish

V.Qorinda og'riq, kamarsimon og'riq, ko'ngil aynish , qayd qilish

G. Qorinda o'tkir xanjarsimon og'riq, bo'shashish, sovuq ter chiqishi.

242. Sun'iy nafas berish usulari:

A.Og'izdan –og'izga

B. Og'izdan –burunga

V. Ambu kopchasida

G. Xammasi to'g'ri

243. Bemor xushida emas, tutqanoq, yuzida ko'karish, nafas olishi patologik,bo'yin venalari bo'rtib chiqan, bo'g'ilish belgilari bor

A. Cho'kish

B. Osish

V. Elektr toki urishi

G. Tom ostida bosilib qolish

244. Perioral zaxarlanishda oshqozon qancha miqdordagi suv bilan yuviladi:

A. 2-3 stakan iliq suv bilan

B. 2-3 stakan sovuq suv bilan

V. 10-15 l xona temperaturasidagi suv bilan

G. Yuvish shart emas

245. Mezaton preparati qo'llanilishi.

A. O'tkir va surunkali og'riq sindromida

B. Kollaps , arterial gipotenziya, kardiogen shok

V. Gipertonik kriz

G. Stenokardiya, gipertonik kasalliklarda

246. Xushi yo'q, nafas olish to'xtagan, puls yo'q, ko'z qorachig'lari kengaygan

A. Klinik o'lim

B. Biologik o'lim

V. Preoganiya

G. Barchasi noto'g'ri

247.Bosh miyada qon aylanishing o'tkir buzilishining xavfli omillari:

A. Gipertonik kriz

B. Stenena

V. Ishemik insult, gemoragik insult

G. Miokard infarkti

248.Sinishlar klinik kechishi bo'yicha:

A. Ko'ndalang ,bo'ylama, qiyshiq

B. Yakka sinish, ko'plab sinish

V. Oddiy sinish, asoratlangan, aralash sinish, murakkab sinish

G. Epifizar , metafizar, diafizar

249. Narkotik analgetiklarga kaysilari mansub ?

A. Morfin, omnopon, promedol.

B. Morfin, relanium, droperidol.

V. Promedol, aminazin, sibazon.

G. Omnopon, seduksen, GOMK.

250. Nistagm qaysi kasallikka xos ?

A. Spazmofiliyaga.

B. Gipertonik krizga.

V. Bosh miya shikastlanishiga.

G. Barchasiga xos.

261. Allergiya nima?

A. Allergenga nisbatan organizm sezgirligi ortishi natijasidagi reaksiya

B. Infeksion allergik kasallik

V. Ortirilgan immunitet tanqisligi

G. Surunkali kasallik asorati

262. Biologik allergenlarga kiradi.

A. Mikrob, virus, zamburug‘, gelment

B. Antibiotik, vitamin, sulfanilamid

V. Sut, tuxum, pomidor, qulupnay, shokolad

G. Uydan, gilam, to‘shakdan chiqqan chang

263. Gemotransfuziyadan keyin tekshirish shart emas.

A. Termometriya

B. Antropometriya

V. Tonometriya

G. Siydik analizi

264. Normada chaqaloqlarning nafas olish soni 1 daqiqada qancha?

A. 25- 50

B. 40-60

V. 15- 30

G. 20-30

265. Bronxial astmaga xarakterli bo‘lgan simptomlar

A. Nafas olishini qiyinlashishi bilan kechuvchi bo‘g‘ilish

B. Nafas olish yuzaki va tez-tez, burun-lab uchburchagi ko‘karishi

V. Nafas olishini qiyinlashishi, o‘pkada nam mayda pufakli xirillashlar

G. Nafas chiqarishini qiyinlashishi bilan kechuvchi bo‘g‘ilish

266. Termik kuyishlarda asosiy shoshilinch tibbiy yordam

A. Og‘riqsizlantirish

B. Tinchlantirish

V. Gipotenziv terapiya

G. Gipertenziv terapiya

267. Yurak – o‘pka reanimatsiyasining asoratlari

A. Qovurg‘alarningsinishi, ko‘krak qafasida qon to‘planishi, singan qovurg‘a o‘pka, yurakni jaroxatlantirishi, oshqozon qusuq massalarini qaytib chiqishi

B. Qovurg'alarningsinishi, ko'krak qafasida qon to'planishi, singan qovurg'a o'pka, yurakni jaroxatlantirishi, jigarni yorilishi, oshqozondan qusuq massalarini qaytib chiqishi.

V. Tashqi uyqu arteriyasida mexanik puls to'lqinining paydo bo'lishi, teri rangi qizarishi, qo'z qorachiq'larni qisqarishi

G. Qovurg'alarningsinishi; ko'krak qafasida qon to'planishi, singan qovurg'a o'pka, yurakni jaroxatlantirishi, buyraklarni yorilishi, oshqozon qusuk massalarini qaytib chiqishi

268. Miokard infarktini medikamentoz davolashda eng avval qo'llaniladigan preparatlarni ko'rsating.

A. Antigistamin preparatlar

B. A-adrenoblokatorlar

V. Nitratlar, antikoagulyantlar, B-adrenoblokatorlar

G. Strofantin, eufillin, panangin

269. Oshqozon yarasi perforatsiyasiga xos simptomlar.

A. Safro bilan kayd qilish

B. Xanjarsimon og'riq epigastral soxada

V. Axlatni oqish rangda bo'lishi

G. Terini qichishi

70. Tungi siydik tutolmaslik nima deb ataladi?

A. Enurez

B. Anuriya

V. Oliguriya

G. Ishuriya

271. Vaqtinchalik qon to'xtatish usuli

A. Termik

B. Mexanik

V. Ximiyaviy

G. Jgut qo'yish

272. Yurak – o'pka reanimatsiyasining o'tkazilmaydigan holatlar.

A. Maxsus jiton bo'lganlar, ko'krak qafasi singanda, diniy tarabdan ruxsat bermaganda, hayotiy nomunosib jaroxatlarda

B. Qovurg'alarning sinishida, ko'krak qafasida qon to'planishida, jigarni yozilishida

V. Qovurg'alarning sinishida, ko'krak qafasida qon to'planishida, singan qovurg'a o'pka, yurakni jaroxatlantirishida

G. Ko'krak qafasi singanda, singan qovurg'a o'pka, yurakni jaroxatlantirishida, jigarni yozilishida.

273. Qon ketishini to'xtatish usullari farqlanadi.

A. Fizik, kimyoviy

B. Vaqtincha va uzil-kesil

V. Mexanik, biologik

G. Ishonchli, ishonchsiz

274. Qon ketishining og'ir asoratini aniqlang

A. Xushdan ketish

- B. Emboliya
- V. Gemorragik shok
- G. Pnevmotoraks

275. Qaysi kasalliklarda qon ivishi sekinlashadi

- A. Gemofiliya, nur kasalligi, geparinni ko‘p dozada yuborish
- B. Verlgof kasalligi, oshqozon yara kasalligi, ateroskleroz
- V. Mellori-Veys sindromi, geparinni ko‘p dozada yuborishi
- G. Vitamin K-ning normadan oshishi, nur kasalligi, gemofiliya

276. O‘pkadan qon ketish belgilari

- A. Eritrotsitlar va AQBni tushib ketishi, melena
- B. “Kofe rangi”dagi qusish, yo‘tal bilan bog‘liq bo‘lishi
- V. Qonning qizil rangda ko‘piksimon, yo‘tal bilan bog‘lik bo‘lishi.
- G. “Kofe rangi”dagi qusish, qonning qizil rangda bo‘lishi

277. O‘tkir siydik tutilishida shoshilinch yordam

- A. Kateter qo‘yish
- B. Og‘riqsizlantirish
- V. Issiq grelka quyish
- G. Spazmolitiklarni qo‘llash

278. Gipertonik krizda qaysi dori qo‘llanilmaydi?

- A. Magneziya sulfat
- B. Dibazol
- V. Klofelin
- G. Dofamin

279. O‘tkir qoringa gumon bo‘lganda qanday qo‘shimcha diagnostik tekshiruvlar o‘tkazish kerak

- A. Torakoskopiya
- B. Umumiy grafiya
- V. Laparostentez
- G. Umumiy urografiya

280. Chaqaloqlarda yurak – o‘pka reanimatsiyasi o‘tkazilishida yurak massaji va nafas nisbati qanday?

- A. 3:1
- B. 30:2
- V. 15:1
- G. 5:1

281. Tomir urishini sekinlashishi qanday nomlanadi?

- A. Taxikardiya
- B. Ekstrosistoliya
- V. Asistoliya
- G. Bradikardiya

282. Siydik tutilishi nima deyiladi?

- A. Ishuriya
- B. Oliguriya
- V. Anuriya

G. Gematuriya

283. Plevra bo'shlig'ida yiring va havo borligi nima deyiladi?

A. Hidrotoraks

B. Gematoraks

V. Piopnevmotoraks

G. Pnevmotoraks

284. Qon ketishida ishlatiladigan dori preparatlarni belgilang?

A. Vikasol, ditsinon

B. Etamzilat, askarbin kislotasi

V. Kaltsiy xlor, kaltsiy glyukanat

G. To'g'ri javob berilmagan

285. Quturish qanday bosqichlarda kechadi?

A. Kompensator, subkompensator, dekompensator

B. Prodromal, qo'zg'alish, falajlik

V. Qo'zg'alish, prodromal, falajlik

G. Kompensator, dekompensator, subkompensator

286. Diuretiklar va degidratsiyalovchi vositalar guruxini aniqlang?

A. Kaltsiy glyukanat, eufullin

B. Vikasol, ditsinon

V. Papaverin gidroxlorid

G. Laziks, uregit, furasemid

287. Kuyish shokning erektil fazasidagi asosiy belgilar

A. Asabning qattiq qo'zg'alishi, og'riqdan baqirishi

B. O'zini qaerga qo'yishni bilmaslik, bradikardiya

V. Q/B pasayishi va tomir urishining ipsimon bo'lishi

G. Alaxsirash, og'riqdan baqirishi

288. Antropometriya o'lchamlari bu -

A. Ko'krak va bo'yini o'lchash

B. Katta liqildokni o'lchash

V. Tana vaznini va bo'yinni o'lchash

G. Bosh aylanasini o'lchash

289. Rektomanoskopiya tekshirish usuli bu-

A. To'g'ri ichak shilliq pardasini ko'zdan kechirish

B. Qorin bo'shlig'ini ko'zdan kechirish

V. Yo'g'on ichak shilliq pardasini ko'zdan kechirish

G. 12 barmoq ichak shilliq pardasini ko'zdan kechirish

290. Irrigoskopiya qanday tekshirish usuli?

A. To'g'ri ichakni rentgen tekshiruvi

B. Yo'g'on ichakni rentgen tekshiruvi

V. Ingichka ichakni rentgen tekshiruvi

G. Me'da osti bezini rentgen tekshiruvi

291. Normada bolalarning nafas olish soni 1 daqiqada qancha?

A. 40-60

B. 20-30

V. 25-50

G. 30-40

292. Nosteriod yallig'lanishga qarshi preparatni aniqlang?

A. Dibazol

B. Enap

V. Ibufen

G. Geparin

293. Arterial qon ketishini uzil-kesil to'xtatish usulini aniqlang

A. Tomirni bog'lash

B. Bosib turuvchi bog'lam

V. Tamponada

G. Jgut qo'yish

294. Antiseptika nima?

A. Jaroxatga mikroblar tulishining oldini olish

B. Jaroxatdagi mikroblarni o'ldirish

V. Kasallik chaqiruvchi mikroblarni o'ldirish

G. Barcha tur mikroblarni yo'qotish

295. "Anesteziya" atamasi nimani anglatadi?

A. Og'riqsizlantirish

B. To'g'ri javob yo'q

V. Neyro-vegetativ blokada

G. Jonlantirish

296. Qon ivuvchanligi va fibrinolizga ta'sir qiluvchi preparatlar qatorini aniqlang.

A. Geparin

B. Vikasol

V. Aminakapronovaya kislota, ditsinon

G. Barcha javoblar to'g'ri

297. Kislorod bilan davolash usuli qanday nomlanadi?

A. Hidroterapiya

B. Fitoterapiya

V. Girudoterapiya

G. Oksigenoterapiya

298. Nafas yo'llari orqali kiruvchi zaxarli moddani aniklang.

A. Is gazi

B. Morfin

V. Ilon zaxri

G. Vodorod peroksid

299. Miorelaksantlarni nima maqsadda qo'llaniladi?

A. Tana mushaklari tonusini oshirish uchun

B. Tana mushaklari tonusini bo'shashtirish uchun

V. Tana mushaklari qo'zg'aluvchanligini oshirish uchun

G. Qon bosimini tushurish uchun

300. Eritrotsitlar va gemoglobinning pasayishi nimaga sabab bo'ladi?

- A. To‘qimalarga oqsillarning tashish xususiyatining pasayishiga
- B. To‘qimalarga uglevodlar tashish xususiyatini pasayishiga
- V. To‘qimalarga kislorod tashib berish xususiyatining pasayishiga
- G. To‘qimalarga mikroelementlar tashish xususiyatining pasayishiga

301.Urologik bemorlarga xos simptomni aniqlang.

- A. Gematuriya
- B. Disfagiya
- V. Axiliya
- G. Melanxoliya

302.1 yoshdan 8 yoshgacha bolalarda tashqi yurak massaji quyidagicha amalga oshiriladi.

- A. Bir qo‘lning kaft asosi bilan
- B. O‘rta barmoq uchlari bilan
- V. Ikki qo‘lning kaft asoslari bilan
- G. To‘g‘ri javob yo‘q

303.Zaharlanishlarda oshqozon yuvish uchun qancha suv kerak bo‘ladi?

- A. 2 - 3 stakan iliq suv
- B. 2 - 3 litr sovuq suv
- V. 10-15 l uy haroratdagi suv
- G. Oshqozoni yuvish shart emas

304. Qoqsholni oldini olish uchun qilinadigan choralar.

- A. Axoli orasida sanitar ishlarini olib borish
- B. Jaroxatni yot jismlardan tozalash, qoqshol anatoksini va qoqsholga qarshi zardob qilish
- V. Jaroxatni o‘lik to‘qimadan tozalash, travmatizmga qarshi kurashish
- G. Barcha mollarni veterinar nazoratdan o‘tkazish

305.Kuyish shokida birinchi yordamga kirmaydi?

- A. Kuygan joyga jgut quyish
- B. Og‘riq koldiruvchi preparatlarni qo‘llash
- V. Yurak glikozidlarini qo‘llash
- G. Shokka qarshi chora – tadbirlar

306.Zaxarli modda teri orqali kirganda qanday muolaja qilinadi?

- A. Spirt suriladi
- B. Malxam suriladi
- V. Oqar suvda yuviladi
- G. Yod eritmasi suriladi

307.O‘tqir buyrak sanchig‘ida shoshilinch yordam.

- A. Spazmolitiklarni qo‘llash
- B. Og‘riqsizlantirish
- V. Kateter quyish
- G. Garmonoterapiya

308.Jaroxat infeksiyasini oldini olishning eng samarali usuli.

- A. Aseptik bog‘lam qo‘yish
- B. Antibiotiklarni venaga yuborish

- V. Jaroxatga proteolitik fermentlar yuborish
- G. Jaroxatga birlamchi jarroxlik ishlovini berish

309. Quturishning erta klinik belgilari.

- A. Tishlangan sohada og'rik
- B. Eyforiya
- V. Krepitasiya
- G. Trizm

310. Kichik qon aylanish doirasi qaerdan boshlanadi?

- A. O'ng bo'lmachadan
- B. Chap bo'lmachadan
- V. O'ng qorinchadan
- G. Chap qorinchadan

311. Buyrakda siydik ajralishini to'xtashi nima deb ataladi?

- A. Anuriya
- B. Gematuriya
- V. Oliguriya
- G. Ishuriya

312. Allergik reaksiyaning og'ir turi

- A. Anafilaktik shok
- B. Dermatit
- V. Kvinke shishi
- G. Eshak yemi

313. Strangulyatsion asfiksiya bu?

- A. Nafas yo'llari to'silib, ulardan havo o'tmay qolishidir
- B. Nafas yo'llari obstruksiyasi
- V. Bo'g'ilish oqibatida o'pkani yozilish
- G. Bo'yin bo'g'ilishi

314. Gemostatiklar to'g'ri ko'rsatilgan qatorni ko'rsating.

- A. Aminokapron kislota, vikasol, ditsinon, kalsiy xlorid
- B. Aminokapron kislota, vikasol, askorbin kislota, kalsiy xlorid
- V. Minokapron kislota, vikasol, ditsinon
- G. Vitaminlar

315. Giperglikemik – diabet komasida qon taxlilida nima aniqlanadi?

- A. Neytrofiloz
- B. Qand miqdorining oshib ketishi
- V. L-xujayralari
- G. Qand miqdorining pasayib ketishi

316. O'tkir infarkt miokarda EKG a'lomatlarining o'zgarishi.

- A. Xamma javoblar to'g'ri
- B. T – tishi manfiy
- V. Q - patologik
- G. ST-segmentini qo'tarilishi

317. Giperglikemik komada qanday preparat ishlatiladi?

- A. Glyukoza 40 % v/i

- B. Natriy bikarbonat 4%
- V. Insulin 40 TV v/i
- G. Reopoliglyukin 400,0

318. SanPIN 03.42.17 nima xaqida?

- A. Sogʻliqni saqlash tizimidagi davolash profilaktika muassasalarida sanitar-gigienik, epidemiyaga va dezinfeksiya tartibiga rioya qilish haqida
- B. OITS profilaktikasi haqida
- V. Yuqumli kasalliklarni oldini olish haqida
- G. Yangi tugʻilgan chaqaloqlar parvarishi haqida

319. Dori vositalarining nojoʻya taʼsiri.

- A. Infeksion kasallik
- B. Modda almashinuvi buzilishi kasalligi
- V. Autoimmun kasallik
- G. Anafilaktik shok

320. Klinik oʻlimni belgilari?

- A. Yurak va oʻpka faoliyatini yoʻqligi, arefleksiya
- B. AD pasayishi va bradikardiya;
- V. Blak arteriyasida pulsni yoʻqligi
- G. Murda dogʻlarini paydo boʻlishi

21. Kuyish shokining torpid fazasidagi asosiy belgilar.

- A. Rangparlik, Q/B pasayishi va tomir urishining ipsimon boʻlishi
- B. Sovuq ter bosishi, oʻzini qaerga qoʻyishni bilmaslik
- V. Ogʻriqdan baqirish, asabning qattiq qoʻzgʻalishi
- G. Yuzlari va tana terisi qizarishi, alaxsirash

322. Turli kasalliklar va intoksikatsiyalar tufayli yuqori asab faoliyatining soʻnishi

- A. Shok
- B. Infarkt
- V. Koma
- G. Insult

323. Kuchli taʼsurotlarga nisbatan markaziy asab tizimining qaytargan javob reaktsiyasi

- A. Shok
- B. Koma
- V. Infarkt
- G. Insult

324. Gipersalivatsiyaning oldini olish uchun qaysi dori qoʻllaniladi?

- A. Prozerin
- B. Kalipsol
- V. Prednizolon
- G. Atropin

325. Yorugʻlik taʼsirisiz koʻz qorachigʻini kengayishi?

- A. Agoniya oldi
- B. Klinik xolati

V. Bosh miya gipoksiyasi

G. Agoniya

326. Churra bu?

A. Qorin bo'shligi organlarining qorin devori teshiklari orqali teri osti yog' qavatiga chiqib qolishidir

B. Qorin bo'shligi organlarining operatsion jaroxat orqali tashqariga chiqib qolishidir

V. Qorin bo'shlig'i organlarining tabiiy teshiklar orkali tashqariga chiqib qolishidir.

G. Qorin bo'shlig'i organlarining kolostoma orkali tashqarig achikib qolishidir.

327. 20 % li sovun eritmasini tayyorlab bering.

A. 0.5 litr suvga 100 gr sovun solinadi 10 daqiqa qaynatiladi

B. 1 litr suvga 300 gr sovun solinadi 15 daqiqa qaynatiladi

V. 1 litr suvga 200 gr sovun solib 15 daqiqa qaynatiladi

G. 2 litr suvga 200 gr sovun solinadi 15 daqiqa qaynatiladi

328. Qaysi qatorda gormonal preparatlar to'g'ri ko'rsatilgan?

A. Prednizolon, gidrokortizon, deksazon, dekson

B. Prednizolon, gidrokortizon, deksazon, promedol

V. Prednizolon, gidrokortizon, deksazon, dimedrol

G. Prednizolon, gidrokortizon, deksazon, dekstran

329. Nikturiya nima?

A. Siydik chiqmay qolishi

B. Kechkurunlari tez-tez siyishi

V. Siydikda qon paydo bo'lishi

G. Siydik doimiy tomchilab turishi

330. Glomerulonefrit nima?

A. Siydik chiqarish kanalining yallig'lanishi

B. Jinsiy bezning yallig'lanishi

V. Buyrak koptokchalarining yallig'lanishi

G. Siydikda yiring paydo bo'lishi

331. Qon guruhlarini aniqlash uchun nimadan foydalaniladi?

A. Standart zardoblardan

B. Standart plazmadan

V. Standart reaktivdan

G. Qon preparatlaridan

332. "Mendelson sindromi" ning asosiy sababini ko'rsating?

A. Nafas yo'llariga balg'am tushishi

B. Xamma javoblar to'g'ri

V. Nafas yo'llariga me'da shirasi tushishi

G. Nafas yo'llariga qon laxtasi tushishi

333. Bemorni ekstubasiya qilishga asosiy ko'rsatmalar qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?

A. Mustaqil nafasning to'liq tiklanishi, reflekslarning to'liq tiklanishi, mushaklar tonusining tiklanishi

B. Mushaklar tonusining tiklanishi, reflekslarningsustligi, mustaqil nafasningsustligi

V. Reflekslarning sustligi, mushaklar tonusining tiklanishi, mustaqil nafasning to'liq tiklanishi

G. Narkozning tugashi

334. Og'ir travmalar natijasida kelib chiqadigan shok

A. Kardiogen shok

B. Travmatik shok

V. Toksik shok

G. Anafilaktik shok

335. Premedikatsiyadan bosh maqsad:

A. Asosiy anestetiklar dozalarini kamaytirish, ro'y berishi mumkin bo'lgan ba'zi asoratlarning oldini olish

B. Narkoz boshlangunicha bemorniing anestetiklar xidiga ko'niktirish

V. Narkoz vaqtida mushaklarni bushashtirish va jarroxda eng qulayish sharoiti yaratish.

G. Narkoz vaqtida tana mushaklari tonusini kuchaytiradi

336. Gipertermiyada birinchi yordam qanday bo'ladi?

A. Bemorni issiq urab oyog'iga issiq kuyiladi

B. Yurak nafas faoliyatini yaxshilovchi dorilar yuboriladi

V. Yirik qon tomirlariga muz xaltacha quyib suyuklik ichiriladi

G. Qon quyiladi

337. Hamshiralik ishi asoschisi kim?

A. F.Nayntingeyl

B. Salixodjaeva R.K.

V. Nazirov F.G

G. Barcha javoblar notug'ri

338. Premedikatsiya nima?

A. Bemorlarni kasalxonaga yotqizish

B.* Bemorlarni operatsiyaga medikamentoz tayyorlash

V. Operatsiya xonasidan palataga olib o'tish

G. Operatsiya yakunida bajariladigan muolaja

339. Jaroxatlangan suyak va bo'g'imlar yuzasini xarakatsizlantirish bu-

A. Transportirovka

B. Shinalash

V. Gipslash

G. Immobilizatsiya

340. Kuyishning nechta darajasi farqlanadi?

A. 4ta

B. 3ta

V. 2ta

G. 5ta

341. Degidratatsiya nima?

A. Organizmda umumiy qon miqdorining kamayishi

B. Qon tarkibida eritritsitlar soni kamayishi

V. Organizmda umumiy suv xajmining kamayishi

G. Umumiy oqsil miqdorining ko‘payishi

342. Gipoksiya nima?

A. Organizmning suvsizlanishi

B. Kislorod yetishmasligi

V. Kaliy miqdorining kamayishi

G. Qonda qand miqdoriningoshib ketishi

343. Asfiksiya nima?

A. Nafas olishning buzilishi natijasida, bo‘g‘ilishning yuzaga kelishi

B. Nafas yo‘llariga yot jismning tiqilib qolishi

V. Qon va to‘qimalarda kislorodning kamayishi

G. Nafas yo‘llarining bekilib qolishi

344. Antidotlar kandy ta’sir ko‘rsatadi?

A. Isitmani tushiradi

B. Zaxarli moddani neytrallaydi

V. Qon bosimini ko‘taradi

G. Qon bosimini tushiradi

345. Adsorbentlar qanday ta’sir ko‘rsatadi?

A. Qon tomirlarni toraytiradi

B. Qon tomirlarni kengaytiradi

V. Zaxarli moda bilan birikib zaxarsiz moda hosil qiladi

G. Yallig‘lanishga karshi

346. Gemodializga ko‘rsatma bo‘ladigan kasallikni aniqlang

A. O‘tkir buyrak etishmovchiligi

B. O‘tkir pielonefrit

V. O‘tkir pankreatit

G. O‘tkir xoletsistit

347. Qusishga qarshi preparatni aniqlang:

A. Geparin

B. Trental

V. Metoklopromid

G. Glitsin

348. Yurak ishemik kasalliklariga kirmaydi?

A. Stenokardiya

B. Miokard infarkti

V. Stenokardiya va miokard infarkti

G. Perikardit

349. Yurak ishemik kasalliklarini davolashda ishlatiladi

A. Bromgeksin

B. Nitroglitserin

V. Adrenalin

G. Dofamin

350. O‘tkir appenditsitni davolash usuliga kiradi?

A. Operativ usul

B. Nur bilan davolash

V. Fizikaviy usullar

G. Ximiya terapiya

351. 77 yoshar ayolda to'satdan chap qo'l va chap yuz soxasida bo'shashish, so'zlashish xolati qiyinlashdi. Yuzaga kelgan vaziyatda qanday xolat xaqida fikr yuritish mumkin?

A. Insult

B. Gripp

V. Yurak xuruji

G. Tutqanok xolati

352. Miokard infarktiga sabab bo'lmaydi:

A. Ko'p suyuqlik ichish

B. Spirtli ichimliklar ichish

V. Tamaki maxsulotlari

G. Stress

353. Talvasada bemor xolatiga xavf soluvchi xolat nima?

A. Sianoz

B. Apnoe

V. Akrotsianoz

G. Gipertermiya

354. Stenokardiyada og'riq qachon paydo bo'ladi?

A. Nafas olganda paydo bo'ladi

B. Ovqat eganda paydo bo'ladi

V. Nafas chiqarganda paydo bo'ladi

G. Jismoniy zo'riqishda yuzaga keladi

355. Talvasa turlariga kirmaydi?

A. Klonik talvasa

B. Tonik talvasa

V. FunkSIONal

G. Febril talvasa

356. Gipoksemiya nima?

A. Qonda kislorodning yetishmasligi

B. Organizmning suvsizlanishi

V. Kaliy miqdorining kamayishi

G. Qonda qand miqdorining oshib ketishi

357. Bemorda ari chaqishidan 15 daqiqadan keyin teri rangi oqarib, boshi aylangan. Nafas olishi qiyinlashgan. Arterial qon bosimi 70/40 mm.sm.ust. Bemorda qanday xolat?

A. Kvinke shishi

B. Anafilaktik shok

V. Oddiy allergik reaksiya

G. Gipotoniya xolati

358. Bemorning tirsak soxasidagi jaroxatidan xudi buloq kabi to'q qizil rangdagi qon sizib chiqayapti. Bu xolat qanday qon oqish turi va sizning taktikangiz?

- A. Arterial qon ketishi, bosib turuvchi bog‘lam qo‘yiladi
- B. Venoz qon oqishi, jaroxatga bosib turuvchi bog‘lam qo‘yiladi
- V. Arterial qon ketishi, aseptik bog‘lam qo‘yilsa kifoya
- G. Kapilyar qon oqishi, jaroxat yuqorisiga jgut qo‘yiladi

359. Nafas yo‘lid ayot jism bo‘lsa qanday usuldan foydalaniladi?

- A. Frank usuli
- B. Bergman usuli
- V. Geymlix usuli
- G. Korotkov usuli

360. Suyaklar sinishining absolyut belgilari

- A. Deformatsiya, krepatatsiya, soxta bo‘g‘im xosil bo‘lishi, shikastlangan qo‘l yoki oyoqning uzayishi yoki qisqarishi
- B. Shish, gematoma, qizarish, krepatatsiya, organ faoliyatining buzilishi
- V. Deformatsiya, gematoma, shish, qizarish, soxta bo‘g‘im xosil bulishi
- G. Organ faoliyatining buzilishi, shish, qizarish, og‘riq

6.4. Amaliy ko'nikmalar ro'yxati

- Anamnez yig'ish
- Qo'llarga gigienik ishlov berish;
- Arterial qon bosimini o'lchash:
- Pulsni o'lchash;
- Nafas sonini sanash;
- Ingalyatorlardan foydalanish texnikasi.
- SUVni "Ambu" qopchasi yordamida o'tkazish.
- Kislorodoterapiya o'tkazish.
- Yuqori nafas yo'llarida yot jism bo'lganda GEYMLIX usulini qo'llash.
- Orofaringeal havo o'tkazuvchi naylarni qo'llash.
- Nazofaringeal havo o'tkazuvchi naycha qo'llash.
- Tana haroratini o'lchash;
- Og'izdan-og'izga" nafas berish metodikasi.
- Defibrillyatsiya o'tkazish texnikasi
- Yurako'pkareanimatsiyasini o'tkazish algoritmi.
- Ishlatilgan tibbiy asbob-anjomlarni zararsizlantirish;
- Homiladorlik va taxminiy tug'ruq muddatini aniqlash;
- Tug'ruq jarayonini olib borish:
- Chaqaloq holatini apgar shkalasi bo'yicha baholash
- Siydik pufagini kateterlash.
- Qorin aortasini musht bilan bosish;
- Chaqaloqni tana haroratini saqlash («kenguru» usuli, «terini-teriga» kontakti) "Kenguru" usulini amalga oshirish
- Yangi tug'ilgan chaqaloqlarda «og'izdan- og'izga» usulida sun'iy nafas berish;
- Tozalovchi huqna (klizma) qilish texnikasi.
- Qon ketishni vaqtinchalik to'xtatish
- Qon ketishini uzil-kesil to'xtatish
- Kon aylanish va nafas to'xtatishda o'pka-yurak reanimatsiyasi.
- Oshqozonni zondlash va yuvish texnikasi.
- EKG kuyish texnikasi.
- Jgut qo'yish texnikasi
- Qovuqni kateterlash.

6.5. Yakuniy attestatsiya uchun vaziyatli masalalar:

1. Vaziyatli masala:

60 yoshli bemordan chaqiruv bo'ldi. Bemor ko'krak soxasida qisuvchi og'riq ,bu og'riq chap tarafga tarqalib og'riyotkanidan shikoyat qildi. Bu xolat 3 yildan beri bo'ladi. Oldinlari oyda 1-2 marta bezovta qilar edi. Oxirgi haftalarda og'riq bir kunda bir necha marta bo'lyapti.

Tekshirilganda: Xolati yaxshi. Yurak tonlari ritmik AQB 150/120 mm rt.st. Nafas vezikulyar.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Nitroglisirin tabletkasini nechi marta berish mumkin?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

2. Vaziyatli masala:

53 yoshli bemor chaqiruv bo'ldi Shikoyati boshining orqa qismida og'riq , ko'ngil aynishi, bosh aylanishi, ko'z oldini tinishi. Bu xolat kunning ikkinchi yarmida paydo bo'ldi. Bosh og'rig'i bir necha yildan beri bezovta qiladi.

Tekshirilganda: Umumiy xolati o'rtacha og'irlikda. Terisi oqargan. Nafas vezikulyar. Yurak tonlari baland .Nafas 92 ta minutiga, puls qattiq, AQB 200/110 mm rt.st.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Puls normada kancha bo'ladi?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

3. Vaziyatli masala:

Bemor shikoya qilyapti qo'qisdan ko'krak soxasida qisuvchi og'riq paydo bo'ldi. Og'riq kuchli jismoniy zo'riqishdan so'ng paydo bo'ldi, 7 minut davom etdi. Xuddi shunday og'riq 2 hafta oldin paydo bo'lgandi.

Tekshirilganda: Yurak tonlar baland, AQB 120/ 80 mm rt.st. O'pkada vezikulyar nafas.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Stenokardiyada og'riqni davomiyligi qancha?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

4. Vaziyatli masala:

42 yoshli erkak asab buzilishidan keyin ko'krak soxasida qisuvchi og'riq, og'riq chap kurakga, chap ko'llaga tarqalgan og'riq paydo bo'ldi.

Tekshirilganda: Terisi oqargan ,nam, akrosianoz,pereferik venalari bo'rtib chiqqan. Qo'l oyoq uchlari sovuq. Xushi buzilgan bemor toromozlangan xolatda. Yurak tonlari bo'g'iq, puls 92ta minutiga, AQB 80/60 mm rt .st. Oligouriya.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Oligouriya nima?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

5. Vaziyatli masala:

55 yoshli erkak chaqiruv qildi qo'qisdan bo'shshish, qorin soxasida kuchli og'riq, ko'ngil aynish va 2 marta qayd qilganidan shikoyat qildi.

Anamnezida YUIK

Tekshirilganda: terisi oqargan , nam , yurak tonlari bo'g'iq, ritmik, puls 90 ta minutiga, AQB 140/90 mm rt. st. Palpatsiya qilinganda qorin yumshoq.

EKG qilinganda ST sigmenti izoliniyadan pastga tushgan, T tishi ikki fazali

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. YUIK kasalligini sabablarini aytib bering?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

6. Vaziyatli masala:

20 yoshli ayol shikoyat qildi yuzida oqish shishlar paydo bo'lganini, nafas olish qiyinlashgani, bo'shshish, ko'ngil aynishdan. Bu xolat antibiotik olgandan 30 minutdan keyin boshlandi.

Tekshirilganda: Yuzida ko'rinarli shishlar, quloq supralari shishgan, ko'zlar berkilib qolgan, tili shishganidan gapirish qiyinlashgan. Puls 110 minutiga. AQB 90/60 mm rt st. . O'pkasida nafas vezikulyar, qorin og'riqsiz.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Pravakasion sinamalar qanday ko'yiladi?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

7. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo'ldi 43 yoshli bemordan shikoyati nafas qisishdan ,ayniqsa nafas chiqarishga qiynalayotgani, umumiy xolsizlik, bo'shshishdan.Xuruj o'tkandan so'ng

yopishqoq kristalsimon balg'am ajralib chiqyapti. 2 yildan beri kasal bo'lib kelyapti. Bemorning penisillina allergiyasi bor.

Tekshirilganda: Xolati o'rtacha og'irlikda. Bemor majburiy xolatda o'tiribdi. Ko'krak soxasi bochkasimon, bo'yin venalar bo'rtib chiqqan, nafas shovqinlik, perkusiyada qutichasimon tovush, auskultatsiyada quruq xirillashlar. Nafas minutiga 22ta, yurak tonlari ritmik, AQB 140/70 mm rt. st.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Ortopnoz xolati nima?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

8. Vaziyatli masala:

53 yoshli bemor shikoyat qildi bosh og'rig'i, tana xaroratini balandligi, kuchli yo'talish, bo'g'ilish, yo'taldan so'ng sarg'ish balg'am ajralib chiqayotgani. Bu kasallik sovqatib qolgandan so'ng boshlandi. 2 kundan beri kasal.

Tekshirilganda: Tana xarorati 39,4 S. Umumiy xolati og'ir. Yuzi qizargan. Nafas minutiga 28 ta. Ko'krak soxasi ko'zdan kechirilganda o'ng tomoni nafas aktida orqada qolyapti. Auskultatsiyada o'pkaning o'ng bo'lagida nafas susaygan, xirillash (g'ichirashlar) eshtilyapti. Puls 100 ta minutiga, AQB 110/70 mm rt. st.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Tana xaroratini o'lchash joylari?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating

9. Vaziyatli masala:

Chaqiruv qildi 63 yoshli ayol. Shikoyati qorinda kamarsimon og'riq, orqaga, kurak ostiga tarqalib og'riyati. Og'riq yog'li ovqat yegandan keyin boshlandi. Ko'ngil aynish, qayd qilish sapro bilan, tana xaroratini ko'tarilishi. Bu xolat 2 kundan beri bo'lyapti. Uzoq yillardan beri surunkali xolesistit bilan og'rib keladi.

Tekshirilganda: Tana xarorati 37,2 S. Xolati o'rtacha og'irlikda. Terisi toza, quruq, sarg'ishroq. Tili oqish karash bilan qoplangan. Palpatsiyada qorin yumshoq, chap qovurg'a osti og'riqli.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Atropin chiqarilgan formasi
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

10. Vaziyatli masala:

45 yoshli bemordan chaqiruv bo'ldi. Bir necha yildan beri oyda 1-2 marta saxar soat 4-5 larda ko'krak soxasida qisuvchi og'riq bo'lyapti. Kunduzlari xolati yaxshi. Tekshirilganda: Puls 78 ta minutiga, yurak tonlari tiniq , AQB 130/80 mm rt. st . EKG da o'zgarish yo'q.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Aritmiya nima?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

11. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo'ldi 66 yoshlik bemordan. Shikoyati o'ng qovurg'a ostida og'riq o'ng kurakka berib og'riyapti, ko'ngil aynishi, qayd qilishdan. Kechqurun o'tkir achchiq ovqat yegandan keyin boshlandi. Tekshirilganda: Tana xarorati 37,6 S . Umumiy xolati o'rtacha og'irlikda. Ko'z skleralari sarg'aygan, tili sarg'ish karashlar bilan qoplangan. Qorin dam bo'lyapti. Palpatsiyada o'ng kurak ostida og'riq.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Hayotiy ko'rsatgichlarni aniqlash uchun kerakli asboblarni ko'rsating
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

12. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo'ldi 48 yoshli bemordan. Shikoyati bel soxasida va qorinning o'ng tarafida quvuqqa tarqalib og'riq bo'lyapti. Tez –tez siyish kuzatilyapti. Tekshirilganda: Tana xarorati 37,4 S , umumiy xolati o'rtacha og'irlikda, bemor bezovta. Nafas va yurak faoliyatida o'zgarishlar yo'q. Puls 86 ta minutiga, AQB 140/80 mm rt. st. Pasternaskiy simptomi manfiy.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Tungi va kunduzgi diurezni farqini aniklash uchun qaysi usuldan foydalaniladi?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

13. Vaziyatli masala:

45 yoshli erkak shikoyat qilyapti o'ng ko'krak soxasida qo'qisdan og'riq, quruq yo'tal. Bu xolat og'ir narsani ko'targandan keyin kelib chiqan. Ko'p yillardan beri o'pka kasali bilan kasalanib keladi.

Tekshirilganda: terisi oqargan, perkusiya qilinganda qutichasimon tovush, nafas susaygan. Nafas 32 ta minutiga. Puls 100 ta minutiga. AQB 90/60 mm rt. st.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Asfiksiya nima?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

14. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo'ldi 40 yoshli bemordan. Shikoyati o'ng ko'krak qafasida og'riqdan, yo'tal, yo'taldan so'ng sarg'ish balg'am ajralishi, nafas qisishidan.

Kasalligi 2 kundan beri avj oldi. Isitma tushiruvchi dori qabul qilgandan so'ng xolati yomonlashdi, qo'qisdan bo'shishidan, bosh aylanishidan, ko'p terlash kuzatilgan.

Tekshirilganda: tana xarorati 36,8 S, terisi oqargan, nam, lablariga uchuqlar toshgan, o'ng ko'krak soxasi nafas aktidan orqada qolyapti, puls minutiga 100 ta, AQB 85/60 mm rt. st., nafas minutiga 32 ta.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Kollapsning erta belgisi
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

15. Vaziyatli masala:

55 yoshli ayol shikoyat qilyapti qo'qisdan bosh og'rig'iga, bosh aylanishiga, ko'ngil aynishiga, qayd qilishga, ko'z oldini tinishiga. Bu xolat ruxiy asab bulishdan so'ng paydo bo'ldi.

Tekshirilganda: Bemor toromozlangan, terisi oqargan, shishinqiragan, o'pkada nafas vezikulyar, yurak tonlari ritmik, minutiga 86 ta, AQB 170/130 mm.rt. st oyoq qo'l uchlari shishgan.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Gipertonik kriz xurujida qo'laniladi
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

16. Vaziyatli masala:

Shikoyat qilyapti 68 yoshli bemor ko'krak soxasida achishuvchi og'riq, chap kurakga tarqalib og'rishi, xansirash, bo'g'ilish, pushti ko'piksimon balg'am ajralishidan. Bir soat oldin kasal bo'lib qoldi.

Tekshirilganda: Bemorning xolati ortopnoz, yuzlari, qo'llari ko'kargan, yurak tonlari bo'g'iq, AQB 130/100 mm rt. st, o'pkada pastki qismida nam xirillashlar eshtilyapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. EKG olish texnikasi
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

17. Vaziyatli masala:

Chaqiruv 45 yoshli bemordan bo'ldi. 5 yildan beri bronxoektatik kasallik bilan kasalanib keladi. Bugun yo'tal vaqtida balg'am qon aralash keldi va so'ng o'pkadan qon ketdi.

Tekshirilganda: terisi oqargan, diffuz sianoz, ko'krak qafasi bochkasimon. O'pka auskultatsiyasida susaygan nam xirillashlar. Yo'tal vaqtida katta miqdorda pushti ko'piksimon qon ajralyapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Qon ketish turlarini sanab bering?
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

18. Vaziyatli masala:

TTYO stansiyasiga chaqiruv bo'ldi. 37 yoshli erkak 7 yildan beri oshqozon yarasi kasalligi bilan og'rib keladi. Shikoyat qilyapti bo'shshishdan, bosh aylanishidan, 3 marta qayd qilganidan, qusuq massasida "kofe quyig'i"ga o'xshash narsa chiqdi.

Tekshirilganda: Terisi oqargan, puls minutiga 100, AQB 90/60 mm rt.st. O'pkada vezikulyar nafas, qorin sal dam, epigastral soxada og'riq.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Vikasol chiqaruv formasi
4. Qo'yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko'rsating.

19. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo‘ldi 30yoshli bemordan. Shikoyati epigastral soxasida “xanjarsimon” kuchli og‘riq paydo bo‘lganidan, bo‘shashish, bosh aylanishidan. 3 soat oldin og‘riq boshlandi. Anamnezida o‘n ikki barmoqli ichak yarasi.

Tekshirilganda: terisi oqargan, sovuq ter bilan qoplangan, toromozlangan. AQB 90/60 mm rt. st. O‘pkada vezikulyar nafas, qorin tarang “taxtasimon”, bemor majburiy xolatda.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Aminakapron kislotasi chiqarilgan formasi
4. Qo‘yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko‘rsating.

20. Vaziyatli masala:

TTYO stansiyasiga chaqiruv bo‘ldi 37 yoshli ayoldan. Shikoyati bo‘shashish, bosh aylanishi, chanqash. Qonli aralashma kelishi og‘ir ko‘targandan so‘ng. Anamnezida 2 yildan beri bachadon miomasi bilan kasallanib keladi.

Tekshirilganda: Terisi oqargan , puls minutiga 110 ta, AQB 90/60 mm rt. st. Qorin palpatsiya qilinganda og‘riqli, ko‘p miqdorda qonli aralashma kelyapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Vaqtinchalik qon to‘xtatishga qanday erishiladi?
4. Qo‘yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko‘rsating.

21. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo‘ldi 32 yoshli erkak bemordan . Shikoyati qo‘qisdan bo‘shashishdan, ko‘ngil aynish, ko‘p martaba qayd qilish, ichi o‘tishidan, bosh aylanishi, ko‘ziga ikktadan ko‘rinishga . 10 soat oldin ko‘ziqorinli ovqat yegan ekan.

Tekshirilganda : terisi oqargan , nam, qo‘llarini qaltirashi, yurak tonlari ritmik, puls minutiga 120 ta, AQB 90/60 mm rt.st. , qorin yumshoq , yengil dam, palpatsiyada qorin og‘riqli.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Endogen infeksiyaning o‘chogi hisoblanadi
4. Qo‘yilgan tashxisizni asoslab bering?
5. Tez tibbiy yordam ko‘rsating

22. Vaziyatli masala:

25 yoshli bemor zardob olgandan so'ng bosh aylanishidan, umumiy xolsizlik, qizish, bosh og'rig'i, ko'rishni buzilishi, ko'krak soxasida og'irlik. Tekshirilganda: xolati og'ir, terisi oqargan, sianozlar bor, ko'p terlash. Yurak tonlari bo'g'iq, puls ipsimon minutiga 120 ta. AQB 80/50 mm rt.st , nafas minutiga 40 ta.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating
5. Shokda birinchi yordam berish tartibi kanday bo'ladi?

23. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo'ldi 52 yoshli bemordan. Shikoyati yo'talganda qiyin ajralib chiqayotgan "shishishasimon" balg'am, nafas qisilishi, bo'g'ilishdan. Xolati ORZ kasalligidan keyin avj olib ketdi. Bo'g'ilish xuruji cho'ntak ingalyatori ishlatgandan keyin xam kolmayapti.

Tekshirilganda: Bemorni xolati ortopnoe (majburiy xolatda). Tana yuqori qismi sianoz. Nafas qisilishi, qiyinlik bilan balg'am aralyapti. Ko'krak qafasi bochkasimon formada, o'pkada quruq xirillashlar, yurak tonlari bo'g'iq, AQB 140/90 mm rt.st.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Surunkali bronxit asoratlari xisoblanadi.

24. Vaziyatli masala:

18 yoshli bemor qo'l uchidan qon olayotganda xushidan ketdi. Tekshirilganda: terisi oqargan , AQB 80/60 mm rt.st. .Puls minutiga 60 ta. Bemorni gorizontaal yotqizilganda xushiga keldi.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Gipoksiya nima?

25. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo'ldi 24 yoshli bemordan. Shikoyati bo'shshish, ko'ngil aynish, qayd qilish, ishtaxani yo'qligi, befarq bo'lib qolganidan. Anamnezida qandli diabet kasalligi oxirigi paytlarda insulin olmagan, diyeta qilmagan.

Tekshirilganda : terisi oqargan , quruq, mushak tonlari past, ko‘z olmasi tonusi past. AQB 100/70 mm rt. st. O‘pkada nafas shovqinlik. Og‘zidan aseton xidi kelyapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o‘chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko‘rsating.
5. Insulin miqdorining oshib ketishi natijasida rivojlanadi.

26. Vaziyatli masala:

Chaqiruv bo‘ldi qanli diabet bilan kasallangan bemordan. Bemorni yaqinlari aytishi bo‘yicha bir necha minut oldin qorin ochligidan shikoyat qildi, qaltirab, ko‘p terlab so‘ng xushini yo‘qotdi.

Tekshirilganda: Terisi oqargan, nam, muskul tonuslari baland, ko‘z olmasi qattiq, nafas normada, puls minutiga 100 ta, AQB 130/90 mm rt .st

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o‘chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko‘rsating.
5. Giperglikemik komada kondagi kand miqdori kandy bo‘ladi?

27. Vaziyatli masala:

67 yoshli bemor yurak ishemik kasalligi bilan uchyotda turadigan chaqiruv qildi. Shikoyati ko‘krak soxasi qisuvchi qattiq og‘riq, og‘riq chap tarafga tarafga tarqalib og‘riyapti. Xuruj boshlanganda nitroglisirin qabul qilgan , foyda bermagan.

Tekshirilganda: Terisi ko‘kargan ayniqsa shilliq qavatlarida aniq bilinyapti. Yurak tonlar bo‘g‘iq. Puls minutiga 60 ta . AQB 110/90 mm rt. st. O‘pkada vezikulyar nafas. Shishlar yo‘q.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o‘chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko‘rsating.
5. Kaysi javobda EKG elektrodlarini tugri ulangan?

28. Vaziyatli masala:

55 yoshli erkak bemordan chaqiruv bo‘ldi. Shikoyati yurak o‘ynashidan, nafas qisish, bosh og‘rig‘i, bosh aylanishi, qayd qilish. Bir necha yillardan beri kasal,

gipotenziv preparatlar ichib yuradi. Xolatini yomonlanishi ruxiy asab buzilishadan keyin bo'ldi.

Tekshirilganda : bemor bezovta, yuzi qizargan, nafas minutiga 24 ta, nafas vezikulyar, xirilashlar yo'q. Auskultatsiyada: aortada 2 tonni aksenti eshtilyapti. AQB 190/ 110 mm rt. st. Puls minutiga 80 ta.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Qon bosim o'lchash texnikasi

29. Vaziyatli masala:

24 yoshli bemor shikoyat qilib keldi qorin soxasida qattiq og'riqdan, ayniqsa kindik atrofida, ko'ngil aynish, bir marta qayd qilgani aytdi. Og'riq xurijsimon xarakterda, oxirigi soatlarda og'riq o'ng yonbosh tomonda bo'lyapti.

Tekshirilganda: tana xarorati 37,5S palpatsiyada qorin og'riqli. Sitkovskiy, Voskresenskiy, IIlyotkin- Blyumberg simptomlari manfiy.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. IIlyotkin- Blyumberg simptomi kanday aniqlanadi.

30. Vaziyatli masala:

72 yoshli bemor shikoyat qilyapti butun qorin soxasida og'riqdan, qorinda dam bo'lishidan, ich va yel kelmasligidan, sapro qayd qilishidan. Anamnezida bir necha marta operatsiya bo'lgan qorin soxasidan.

Tekshirilganda: terisi oqargan, yurak tonlari ritmik, puls minutiga 68 ta ,AQB 130/100 mm rt.st , o'pkada vezikulyar nafas , qorin dam,palpatsiyada og'riqli, auskultatsiyada ichaklar peristaltikasi yo'q.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Voskresenskiy simptomi kanday aniqlanadi.

31. Vaziyatli masala:

Toksikologiya bo'limiga 50 yoshli bemorni olib kelishdi. Shikoyati yutish soxasida , oshqozon yo'lida, oshqozon soxasida kuchli og'riq va qayd qilish qon

aralash kelyapti. Anamnezida spirtlik ichimlik ichgan va 30 minut oldin noaniq suyuqlik ichgan.

Tekshirilganda: terisi oqargan, lablarida kuyish belgilari ko'rinib turibdi. Puls minutiga 100 ta, AQB 80/50 mm rt.st. Qorin soxasini palpatsiya qilganda og'riqli, qusuq massasi qonli, spirtni xidi kelyapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Perioral zaxarlanishda oshqozon qancha miqdordagi suv bilan yuviladi:

32. Vaziyatli masala:

32. 40 yoshli bemor shikoyat qilyapti. Anamnezida: notanish odam bilan spirtli ichimlik ichgan.

Tekshirilganda: bemorning rangi oqargan, muskul tonlari pasaygan, xushidan ketyapti. Yurak tonlari ritmik, bradikardiya. Puls minutiga 50 ta, AQB 50 mm rt .st.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Suisidal zaxarlanish xisoblanadi

33. Vaziyatli masala:

Yong'inda qolgan bemor keldi boshi, o'ng tananing tepa qismi, chap tarafi ozroq qismi kuygan.

Tekshirilganda : kuygan joylari qizargan, pufakchalar. Bemor xushida. Kuymagan tana qisimlarini rangi oqargan,yurak tonlari bo'g'iq. Puls minutiga 120 ta. AQB 90/60.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Kuyish maydoni aniqlash usuli.

34. Vaziyatli masala:

35 yoshli bemor alkogoldan mast bo'lib quloq suprasini muzlatib oldi. Qulog'ini og'riyotganidan shikoyat qilyapti.

Tekshirilganda: Quloq supralari ko'kimsir, shishgan, pufakchalar paydo bo'lgan. Yurak tonlari ritmik, puls minutiga 88 ta, AQB 110/70 mm rt. st , nafas vezikulyar. Bemordan alkogolni xidi kelyapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Geparindi antidoti

35. Vaziyatli masala:

Elektor anjomi bilan ishlayotgan 40 yoshli erkak xushidan ketdi, talvasa bo'lyapti.

Tekshirilganda: Bemor xushsiz, terisi oqargan, qo'lining terisida tokdan kuygan belgisi turibdi. AQB eshtilmayapti. Puls aniqlanmayapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Yurakni massaj qilishni usullari qanday?

36. Vaziyatli masala:

Bemor suvga cho'kib ketgan. Xushsiz xolatda qutqaruvchilar olib chiqan.

Tekshirilganda: Xushi joyida emas, talvasa, nafas yo'q, AB aniqlanmadi, yurak tonlari eshtilmayapti, terisi ko'kargan, og'zidan pushti ko'pik kelyapti.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o'chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko'rsating.
5. Sun'iy nafas berish usullari

37. Vaziyatli masala:

47 yoshli psixik kasallik bilan kasallangan bemor 2 minut oldin o'zini osib ko'ydi.

Tekshirilganda: Bo‘ynida bo‘gilganni izi, xushi joyida emas, talvasa, terisi ko‘kargan , sklera va ko‘z kon’yunktivasiga qon ko‘yilgan, nafas past , AQB ko‘tarilgan, taxikardiya.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o‘chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko‘rsating.
5. O‘pka –yurak reanimatsiyasi o‘tkazish texnikasi.

38. Vaziyatli masala:

30 yoshli bemor buzilgan bino tagidan olib chiqildi.

Tekshirilganda: Bemor xushsiz, yurak tonlar ritmik, puls minutiga 100 ta , ipsimon. AB sistolik bosim 50 mm rt .st. Tananing pastki qismini terisi oqargan, ko‘kimtir shishgan, muskullari qotib qolgan taxtasimon.

1. Sizning dastlabki taktikangiz?
2. Taxminiy tashxisingiz.
3. Endogen infeksiyaning o‘chogi hisoblanadi.
4. Tez tibbiy yordam ko‘rsating.
5. Jaroxatlangan suyak va bo‘gimlar yuzasini xarakatsizlantirish nima deb ataladi?

Республикаўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари малакасини ошириш
ва уларни ихтисослаштириш маркази Андижон филиали
ўқитувчиси Хайитбаева З.С. нинг “ Шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш”
ишчи дастурига

ТАҚРИЗ

Ушбу ишчи дастур ўқув дастури асосида ишлаб чиқилган .

Дастурда Ўзбекистон Республикасини соғлиқни сақлаш бўйича асосий қонунларни, амалдаги директив хужжатларни хамшираларни иш фаолиятида қўллаш билишни ўргатиш бўйича маълумотлар киритилган.

Замонавий клиник протоколлар ва стандартлар билан таништириб, улар асосида амалий кўникмаларини шакллантириш, тиббиёт соҳасидаги янгиликлар, шошилинч ва фавкулотда ҳолатларда тиббий ёрдам кўрсатишни ташкил этиш, инсон ҳаётига ҳавф солувчи ҳолатларда беморларга тезкор тиббий ёрдам чора тадбирлари кўрсатиш.

Жуда оғир аҳволдаги бемор ҳаётига ҳавф туғдирувчи ҳолатларни зудлик билан аниқлашга йўналган ҳолда ёрдам кўрсатишга ёндошиш, бемор аҳволини стабилизация қилишга қаратилган тез тиббий чораларини ўтказиш.

Шошилинч тез тиббий ёрдамга муҳтож беморларни замонавий текшириш усулларга тайёрлаш, ҳозирги кунда қўлланилаётган янги тиббий технологиялар тўғрисида маълумот олиш.

Реанимация беморларни парваришлаш, саломатлигини қайта тиклаш ва янада мустаҳкамлаш, кўп учрайдиган асосий патологик ҳолатларда ва уларга олиб келувчи ҳавф омилларини эрта аниқлаш маҳоратини ошириш.

Беморлар ҳаётига ҳавф солувчи фавкулотда вазиятларда шошилинч тез тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича назарий билим ва амалий кўникмаларини мукаммаллаштиришга хизмат қилади.

Тақризчи:

АДТИ анестезиология-реаниматология,
болалар анестезиологияси ва реаниматология
кафедраси мудири, т.ф.н., доцент

Ш.О.Тошбоев

ning imzosi ni tasdiqlayman
Xodimlar bo'limi boshlig'i

Республика ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари малакасини ошириш ва уларни ихтисослаштириш маркази Андижон филиали ўқитувчиси Хайитбаева З.С. нинг “ Шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш” ишчи дастурига

ТАҚРИЗ

Ушбу ишчи дастур ўқув дастури асосида ишлаб чиқилган .

Дастурда Ўзбекистон Республикасини соғлиқни сақлаш бўйича асосий қонунларни, амалдаги директив ҳужжатларни ҳамшираларни иш фаолиятида қўллаш билишни ўргатиш бўйича маълумотлар киритилган.

Замонавий клиник протоколлар ва стандартлар билан таништириб, улар асосида амалий кўникмаларини шакллантириш, тиббиёт соҳасидаги янгиликлар, шошилинч ва фавқулотда ҳолатларда тиббий ёрдам кўрсатишни ташкил этиш, инсон ҳаётига ҳавф солувчи ҳолатларда беморларга тезкор тиббий ёрдам чора тадбирлари кўрсатиш.

Жуда оғир аҳволдаги бемор ҳаётига ҳавф туғдирувчи ҳолатларни зудлик билан аниқлашга йўналган ҳолда ёрдам кўрсатишга ёндошиш, бемор аҳволини стабилизация қилишга қаратилган тез тиббий чораларини ўтказиш. Шошилинч тез тиббий ёрдамга муҳтож беморларни замонавий текшириш усулларга тайёрлаш, ҳозирги кунда қўлланилаётган янги тиббий технологиялар тўғрисида маълумот олиш.

Реанимация беморларни парваришлаш, саломатлигини қайта тиклаш ва янада мустаҳкамлаш, кўп учрайдиган асосий патологик ҳолатларда ва уларга олиб келувчи ҳавф омилларини эрта аниқлаш маҳоратини ошириш.

Беморлар ҳаётига ҳавф солувчи фавқулотда вазиятларда шошилинч тез тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича назарий билим ва амалий кўникмаларини мукаммаллаштиришга хизмат қилади.

Тақризчи:

Республика шошилинч тиббий ёрдам
кўрсатиш илмий-амалий маркази
Андижон филиали
03 станцияси олий тоифали врач

А. Юлдашев

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
ТИББІЙ ТАЪЛИМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАРКАЗИ
РЕСПУБЛИКА ЎРТА ТИББИЁТ ВА ФАРМАЦЕВТИКА ХОДИМЛАРИНИ
МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ВА УЛАРНИ ИХТИСОСЛАШТИРИШ МАРКАЗИ АНДИЖОН
ФИЛИАЛИ “ШОШИЛИНЧ ТЕЗ ТИББІЙ ЁРДАМ КЎРСАТИШ” ЙЎНАЛИШИДАГИ
МАЛАКА ОШИРИШ ГУРУХЛАРИ УЧУН ТУЗИЛГАН ТЕСТ САВОЛЛАРИГА

ТАҚРИЗ

Республика ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари малакасини ошириш ва уларни ихтисослаштириш маркази Андижон филиали “Шошилинч тез тиббий ёрдам кўрсатиш” йўналишига, малака ошириш гуруҳлари учун тузилган тест саволлари кўриб чиқилди. Тестлар тасдиқланган ўқув дастури мавзуларига мос равишда тузилган. Тестлар жами 200 та бўлиб, 50 тадан 4 та вариант қилиб тақсимланган. Хар бир тестга 4 тадан жавоб варианты мавжуд. Тестлар ССВнинг 15.06.2020 йилдаги № 160 сонли буйруғидаги мезонларга мос равишда тузилган, тушунарли ва осон тилда баён этилган ва сони талабалар билимини назорати учун етарли. Тингловчиларнинг мазкур фан бўйича билим кўрсаткичини оширишга асос яратади.

Тақризга тақдим этилган тестларни тингловчилар билимини жорий, оралик, ва якуний назоратини баҳолаш мақсадида қўллаш мумкин.

Кўриб чиқилган тестларда қуйидаги камчиликлар аниқланди: ўзбек тилида крилл графикасида тузилган ва тестларда айрим орфографик хатолар мавжуд.

АДТИ 2-факультет ва госпитал
жаррохли кафедраси т.ф.н., доценти:

Д.Ш. Хожиметов

